

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knaflcva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflcva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 8 Din, polletno 16 Din, celoletno 30 Din; za ino-
zemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 45 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnica v Ljubljani, št. 10.711.

Premogarji bi lahko dobili delo in jelo

Gospodarska stiska ne priznava nobene-
mu stanu. Ne da se tajiti, da je kmečki stan
tisti, katerega so zli časi hudo pogodili. To
vemo vsi, vemo pa tudi, da je pomoč kme-
tištvu prav zato tako težavno izvedljiva, ker
predstavljajo kmetje ogromno večino našega
prebivalstva. So pa še drugi stanovi, ki sicer
niso tako številni, a žive v večji revščini
od kmeta, ker morajo čakati brez vsakih
sredstev le na to, če se bo našel kdo, ki bi
kupil za cenen denar edino, kar imajo napro-
da, to je njihove delovne roke. Obstoji pa
možnost, da bi mogli zaposliti tisoče in tiso-
če delovnih rok, in to z vložbo naravnost
malenkostnega zneska 30 milijonov dinarjev.
V mislih imamo naše črne revirje, kjer je
praznik v hiši tedaj, kadar sme rednik druž-
ne na delo. Delavstvo hira v brezdelje in
pomaranje, pod zemljo pa ležijo neizkoriš-
čeni zakladi in od nikoder tistega, ki bi ukazal:
»Prdite, da dvignemo ta zaklad!«

Znanost je dognala, da se da iz navadne-
ga rjavega premoga kuhati bencin, kakor
žgemo iz sadja žganje. Postopek seveda ni
tako preprost, je pa vendar že toliko pre-
učen in dognan, da na primer napredna
Nemčija že danes nakuha iz premoga do-
bršen del svoje velike uporabe bencina in
raznih olj. Mrzlično vrši Nemčija nove pri-
prave za vtekočanje premoga, da bi se
čisto osvobodila uvoza tujega bencina, za
katerega je treba šteti zdrav denar v tujino,
odkoder se le redko povrne nazaj. Tako bo
imela Nemčija doma zmerom dovolj benci-
na, ki je tudi v vojni danes prav tako po-
treben kakor smodnik.

Tudi pri nas bi se morali po vzgledu dru-
gih osamosvojiti v tej važni potrebščini od
tujine. Naši strokovnjaki so že izdelali na-
črte in proračune, ki pravi, da bi bilo 30
milijonov dinarjev dovolj za izdelovanje ben-
cina iz našega premoga v pokrivanje vse
naše potrebe po tem blagu.

Z obema rokama se je treba okleniti tega
koristnega dognanja, bi vzkliknil pameten
državljan. Potrebna vsota za postavitev vte-
kočinevalnice za premog je tako malenkost-
na ne le v primeru z ogromnimi koristmi za
splošnost, temveč tudi v primeru z raznimi
podporami, ki jih daje javnost tisočem brez-
poselnih premogarjev. Začuden se vpraša-
jejo ljudje, zakaj se še ne začne to tako
važno delo, ki bi dajalo dela in jela našim
premogarjem, na drugi strani pa bi ščitilo
našo domovino za vsak primer pred zlimi
posledicami odvisnosti od tujega bencina. Pa
se je oglasil te dni proti tem predlogom ne-
kdo prav iz tistih vrst, odkoder bi najmanj
pričakovali odpora. Strokovnjak iz premo-
garskih vrst pobija predloge za izdelovanje
bencina iz premoga na tak način, da najprej
omalovažuje slična ogromna podjetja v dru-
gih državah, potem pa izkuša ubiti misel na
vtekočanje premoga z naučinkovitejšim
sredstvom, češ, da je predrago. Stroški
za umeten bencin bi znašali 3 Din za en ki-

logram. Sedanja cena bencina na svetovnem
trgu znaša 0.80 Din za en kilogram. K tej
ceni bi se dala pribiti le naša carinska za-
ščita, ki znaša 1.50 Din na kilogram, vse
druge državne in banovinske trošarine pa
bi obremenjevale prav tako tudi doma izde-
lanj bencin. Iz teh navedb sklepa strokov-
njak, da bi podjetja za pridobivanje benci-
na iz domačega premoga nikakor ne mogla

vzdržati konkurence z denarno in politično
tako močno petrolejsko industrijo.

Kdo bi verjel, da se zaradi razlike 70 par
pri kilogramu mora postaviti na tehtnico ne
le blagor vsega našega bednega premogar-
skega stanu, temveč celo obramba naše do-
movine. Kaj nismo sami postavili zaščitne
carine in uvedli državne in banovinske tro-
šarine nanj. Zato moremo in bomo tudi mo-
rali te postavke tako prilagoditi, da bo do-
mač bencin cenejši od uvoženega. To ve-
va poleg drugega tudi gospodarska korist,
da ne bodo šli po nepotrebnem milijoni in
milijoni tja, kamor ne gre niti kilogram na-
še pšenice ali drugih naših kmetijskih pri-
delkov. K.

Neskladnost mesnih z živinskimi cenami

Kmečka samopomoč za izboljšanje cen ži-
vini v Sloveniji je dosegla že lee uspehe. Ce-
ne živini so bile prej krivično nizke in so še
kazale nagnjenje k nadaljnjemu slabljenju, da
je bila takšna samopomoč nujno potrebna.
Odločno pa je treba pri tem naglasiti, da
kmečka samopomoč ni zahtevala nečesa ne-
močnega in da glede cen ni pretiravala.
Povsod na naših sejmiših se je zahtevalo le
skromno izboljšanje cen. To pa tudi zato, da
se ne bi povišek cen prevadil na težake, ki
so danes pretežno gospodarsko enako šibki
kakor kmetje sami.

Toda, ko je kmečka samopomoč bila delež-
na šele prvih neznatnih uspehov, so po naših
mestih že začeli višati cene mesu. Še danes
niso cene živini povsod povišane, a vendar
stanejo na primer v Ljubljani govedina od
10 do 12, teletina od 12 do 16 in svinjina od
14 do 18 Din za kilogram po kakovosti.

Ker te cene mesu niso v skladu s poviškom
cen živini za živo težo na naših sejmiših, se je
Kmetijska družba v Ljubljani s posebno vlo-
go obrnila na bansko upravo. V vlogi opo-
zarja družba, da je s povišanjem mesnih cen
na ljubljanskem trgu ogrožena raba mesa.
Obubožani srednji in nižji sloji bodo zaradi
visokih mesnih cen prisiljeni omejití uživanje
mesa, kar mora imeti za posledico izjačevlje-
nje kmečke samopomoči za zvišanje cen ži-
vini na domačih sejmiših.

Seveda so v prvi vrsti cene živini odvisne
od izvoza, a zelo važen je tudi domači trg.
Zavoljo tega prosi Kmetijska družba bansko
upravo, da napravi red in to zlasti na Ljub-
ljanskem trgu. Pametna ureditev tega vpra-
šanja je potrebna, saj je kmet stebur države,
a prav tako so rabniki mesa iz srednjih in
nižjih slojev potrebni zaščite.

Za vsak javen ples se plača banovinska taksa

Te dni so seznanila oblastva po Sloveniji
gostilničarje z najnovejšo okrožnico bana g.
dr. Natlačena glede banovinske plesne tak-
se. Da bodo tudi plesalci obveščeni, kako je
s plesno takso, objavljamo izvešček okrož-
nice z njenimi glavnimi določili:

»Po pravilniku o banovinskih davščinah
dravske banovine se za vsako javno plesno
prireditev plačuje posebna banovinska taksa.
Prireditelj plesa, pa tudi organi (občine), ki
pobirajo banovinsko plesno takso, so po ve-
čini pomotnega naziranja, da se banovinska
taksa mora plačati le tedaj, če je ples prej
prijavljen in je bilo izdano zadevno oblast-
veno dovoljenje, po naključju nastalim jav-
nim plesom se pa običajno ni posvečala za-
dostna pažnja, marveč se je dopuščalo, da
so se nemoteno vršili brez takse, čeprav so
pogosto zavzemali večji obseg kakor prej
prijavljeni in oblastno dovoljeni plesi. Tako
postopanje je v večko škodo banovinski bla-
gajni. Zato so potrebna nekatera navodila za
izvrševanje zadevnih določil pravilnika.

Za javno plesno prireditev se smatra ona
plesna zabava, ki je vsakomur pristopna ali
vsaj ni omejena na izvestno skupino ljudi,
ki so po sorodstvu ali drugi družinskih vezeh
navsezani drug na drugega.

Svatba, združena s plesom, je banovinske
takse oproščena le tedaj, če se je udeležujejo
zgolj povabljeni svatje; če pa ima pristop šir-
še občinstvo se banovinska plesna taksa mo-
ra plačati. Ni torej potrebno da bi bilo z le-
paki ali na drug način prej oznanjeno, da bo
ples; zadostuje, da se na nekem kraju ljudje
zbirajo zaradi zabave s plesom. Pri plesih,
nastalih po naključju, se mora banovinska
taksa pozneje plačati. Prav tako je važno, kje
se ples vrši. Ples je lahko v zasebni hiši, pa
se mora vseeno prijaviti in se plačati taksa,
kakor hitro je dobil značaj javne plesne pri-
reditve. Banovinsko takso je treba pobirati
tudi za društvene plesne, čeprav so morda
omejeni le na društvene člane. Tudi šolske
ustanove niso oproščene banovinske takse.

Razna društva in ustanove se obračajo na bansko upravo, naj bi jih glede na namen prireditve (prosveten ali človekoljuben) izjemno oprostila banovinske plesne takse. Banska uprava bo vse take prošnje brez izjeme odklonila, zato se mora tudi v takih primerih banovinska taksa pobrati, preden se izda dovoljenje za ples. Prav posebno se opozarja na to, da bo banovinska taksa pobrana na vse prijavljene ali naključne nedeljske plesne v podeželskih gostilnah. Taki plesi so najuspešnejša vaba za čezmerno popivanje in zapravljane težavno prisluženega denarja. Razen tega se vršijo pogosto v tesnem, z dimom in alkoholom prepojenem ozračju, pa so zaradi tega zdravju skrajno škodljivi.

Pogosto se sliši izgovor, da godec ni bil naročen in da so si gostje godala sami s seboj princesli. Na take izgovore se ni ozirati. Ako lastnik ali najemnik zabavišča v takem primeru dopusti, da se razvije javen ples, prevzame nase odgovornost za vse posledice, zlasti pa za plačilo banovinske takse. Za pravilno izvrševanje predpisov odgo-

varjajo prireditelji ali lastniki, odnosno najemnik prostora, kjer se ples vrši. Ta mora pri naključnih plesih do 12. ure prihodnjega dne ples prijaviti in plačati ustrezno banovinsko takso. Če tega kljub opominu ne stori, je zadevo prijaviti okrajnemu načelstvu, da uvede kazensko postopanje. Oblastva, odnosno organi, ki so pooblašteni, da izdajajo plesna dovoljenja, se opozarjajo prav posebno, naj sami strogo pazijo, da se določila pravilnika o banovinskih davščinah v nobenem oziru ne bodo izigravala. Hkratu se naproša tudi finančna kontrola, naj po svojih močeh nadzoruje, ali je v vsake primeru, kjer gre za javen ples, banovinska taksa plačana.

Banovinska plesna taksa se plačuje v banovinskih kolkah, ki se nalepijo na plesno dovoljenje in po predpisih uničijo.

Seznane o pobrani banovinski taksi na plesne prireditve in za podaljšanje policijske ure predlagajte po že danih navodilih banske uprave še nadalje finančnemu odseku banske uprave. To je potrebno zaradi nadzorovanja dohodkov po banovinskem proračunu.

Dve važni reči sta obljubljeni

Dve vprašanji predvsem zanimata vsakega izmed nas: kmečka razdolžitve in omogočenje izplačevanja vlog predvsem pri drugih, kjer je naložen denar našega kmeta, delavca in obrtnika. Redki so glasovi, ki bi obetali v bližni bodočnosti rešitev teh dveh vprašanj, zato moramo z veseljem za beležiti vest »Samouprave«, glavnega vladnega glasila, ki pravi, da so se odložila plačila dolgov in obresti zaščitenih kmetov z novo uredbo do 1. oktobra zato, da bi se našla prava pot za pravilno rešitev vprašanja razdolžitve kmetov, za kar je potre-

ben čas, da se to zamotano vprašanje do kraja preuči.

Glede omogočenja izplačevanja vlog pri zavodih pa piše Korošček tednik »Domoljub«: »Ko je bil v velikonočnem času ministrski predsednik g. dr. Stojadinovič na Bledu, je bilo med posvetovanji na dnevnem redu kot najvažnejša točka tudi vprašanje likvidnosti naših denarnih zavodov. Velike odločitve so padle tam in mirne duše lahko upamo, da ne bodo ostale samo na papirju.«

Isto želimo tudi mi in upamo, da ne bo ostalo vse le pri obljubah.

Zgodba o pavjem perju

Stara je zgodba o ničemurni sraki, ki je z zavistjo ogledovala na grajskem dvorišču pava. Pa si je začela nabirati pavja peresa in se z njimi krasiti. Tako našemljena se je bahavo predstavila ptičjemu rodu, češ da jo bodo drugi ptiči občudovali. Pa se je ušela. Ko se je začela nad njimi hudovati

in terjati od njih nezasluzeno spoštovanje, so razjarjeni planili nad njo ter ji poleg nadetega pavjega porušali še njeno lastno perje.

Ni menda čitatelja, ki bi ne poznal te zgodbe. Tudi mi bi je ne zapisali, če bi se ne podala tako lepo na članek v zadnjem

»Domoljubu« pod naslovom »Denarno zadružništvo bo oživel«. Že v uvodu vzdihne »Domoljub«: »Da se sedanji rod seveda ne spominja več, kako je bilo na kmetih, ko pred 40 leti še nismo imeli razpredene mreže naših malih hranilnic in posojilnic po deželi in je bil naš kmečki človek izročen na milost in nemilost vaškim oderuhom, ki so ga bili gospodarsko in politično zaslužili. Boljši časi so se začeli šele po letu 1892., ko so pričeli takratni klerikalni veljaki ustanavljati hranilnice in posojilnice po Reifeisnovem načinu tudi po naši deželi. Ves liberalizem se je pa dvignil proti tem snovateljem našega zadružništva in je klical na pomoč birača in hudiča. Klerikalni snovatelji zadružništva se niso ustrašili, temveč so delali naprej ter so nasprotnike (naprednjake) prisilili, da so morali blagoslovljati, kar so prej preklinjali. Celo sami so začeli ustanavljati zadruge.«

Tako se ponaša »Domoljub« s pavjim perjem, zato bo že moral oprostiti, da mu ga po vrsti izpulimo. Obljubimo mu pa, da se ne bomo ravnali dosledno po zgornji ptičji zgodbi, temveč mu rade volje pustimo njegovo lastno perje. To pa zato, da bi ne mislil kralj Matjaž, če bi se po naključju med nas prikazal, da so srake pri nas že izumrle. S snovanjem zadružništva je bilo pri nas tako, da sta brata Vošnjaka kot napredna človeka začela prva neglede na politično opredelitev širiti po Sloveniji zadružno misel že celih 10 let prej, preden so se spomnili klerikalni voditelji na svoje reifeisnovke. Na bivšem spodnjem Štajerskem, v domovini bratov Vošnjakov, smo živeli tedaj v trdem boju z denarno močnimi Nemci, zato se nismo šli v denarnih zadevah strankarske politike. Šele, ko so klerikalci videli, da privaja prav zadružništvo zmerom novih pristašev naprednim vrstam, so šli in začeli po že izorani ledni slovenskega zadružništva sejati svoje reifeisnovke.

Naša dolžnost, ki smo vsi to borbo doživeli, je, da povemo vsem tistim, za katere misli »Domoljub«, da jim lahko natveze po 40 letih neresnico, z odkrito besedo, da se baha ta list s tujim perjem. Še več, ugotoviti moramo najžalostnejše dejstvo naše preteklosti: da so bili prav klerikalci zmerom tisti, ki so delali združbo v naši slovi, kjeroli se je pojavila. S svojimi reifeisnov-

Ivan Slivnik:

23

Usodna žena

Brez miru se je izprehajal po svoji sobi. Ali bi se peljal v tovarno in poizkusil govoriti z Romano? Toda po njenem davišnjem vedenju se je moral bati, da ga niti predse ne spusti. Tej sramoti se ni hotel izpostaviti, zlasti ker bi bil spravi takšen dogodek tudi Romano v neprijeten položaj.

Sklenil je počakati, da se vrne domov, čeprav se mu je zdelo odlašanje neznosno.

Kaluta je hodil okoli gospodarnja in ga opazoval z vidno skrbjo. »Sahibu ni dobro?« je vprašal nazadnje.

Viktor je odmahnil. »Nič mi ni, Kaluta — ali pa mi je dosti. Sahiba Romana je huda name.«

Kaluta ga je zamišljeno pogledal. »Kadar so na ženskem čelu oblaki, je v srcu ogenj, sahib.«

Viktor se je nasmehnil. »Modrijan si, Kaluta.«

»Sahib naj ne skrbi. Miss sahib Romana bo jutri spet dobra z njim.«

»To upam tudi jaz, moj vrli Kaluta. Poidi zdaj v vežo in pazi pri hišnih vratih, kdaj se odpelje zaročenec gospodične Beatrike. Kadar bosta sahibj sami, me pokliči.«

Kaluta je šel ter se postavil k hišnim vratom. Zamišljeno je gledal predse.

Viktor se je izkušal zamotiti z delom, toda zaman: nemirne misli o Romani mu niso dale počitka. Šele zdaj, ko jo je ljubil vedoma, je čutil, koliko mu pomeni to dekle. Ni-

kolj ni hrepenel po kakšni ženski tako iz dna duše, kakor zdaj po nji.

Nestrpno je čakal, kdaj mu prinese Kaluta vest, da je Žitko odšel. Toda Indijca ni bilo in Viktor se je začel bati, da ne bi ostal bankir tudi še pri kosilu.

Janko je prišel danes zgodaj iz gimnazije in se je kmalu oglašil pri stricu. Povedal je, da je našel Žitka pri materi in sestri; v naglici je čestital zaročencema in šel. Sedel je v Viktorjev naslanjač ter si podprl glavo z dlanjo.

»Ali veš, stric Viktor, kako mi je pri duši, ako pomislim na Beatrichino zaroko?«

Viktor ga je pogledal nekam raztreseno. »Zdi se, da je ne odobravaš?«

Janko si je porinil roko v lase. »Eh — prav za prav bi bil lahko zadovoljen.«

»Zato, misliš, ker je Žitko bogat?«

»Ne. Zato, ker sta vredna drug drugega. Vsekako hvalim Boga, da moja sestra ni ogoljufala s svojo osebo kakega simpatičnega in dobrega moža — zakaj to stoji, da lo goljufan, kdor jo vzame: mislil bo, da je dobil ženo, pa bo imel lutko. In vendar mi je grdo pri duši, ako pomislim na svojega bodočega svaka. V tolažbo mi je samo zavest, da nisi ti tisti, ki se opeče.«

»Grenko govoriš.«

Janko je vzdihnil. »Eh, stric, ti niti ne slušiš, koliko grenkobe in zaničevanja sem moral pogoltniti. A pustiva to. Zdaj imam tebe vsem in vidim, sem prepričana, da lahko zaledušo vse tiste grdobije, ki mi je bila med očmi. Ali si bil danes že kaj v tovarni? Kako bosta napravila s svojim izumom?«

»Ne — nisem še bil pri nji,« je dejal Viktor poluglasno.

Janko se je sklonil naprej. »Gotovo je v hudih skrbih. V šoli so se menili, da je reka ponoči sino narasla. Najrajši bi se peljal s kolesom tja, da vidim, ali je nemara tudi tovarna že v nevarnosti.«

Viktor je prislusnil. »Upajva, da ne. Sicer pa zvemo opoldne od gospodične Romane, kako in kaj. Kaj meniš, ali ostane tvoj bodoči svak pri kosilu?«

»Ne verjamem. Rekel je vsaj, da mora pred kosilom še na borzo. Zdi se mi, da je imel z ženskama zelo burno debato o gmotnih vprašanjih.«

»Gotovo se je hotela sestra poučiti, ali je napravila dobro partijo.«

Janko se je ironično zasmel. »Ali se ti zdi mogoče, da bi mislila Beatrika na to gotovost šele po poroki? Meni ne. V tem pogledu je ona jako nrevidna. Prej bi se mi zdelo, da je doživela ženinih majčkeno razočaranje. Po maminem nastopanju je gotovo sodil da je Beatrika imovita in zdaj je zvedel, da se je uštel. Nu — njega ne bo konec zaradi tega. Samo da ne bi bilo vse tako gnušno — kar stoji se človeku da je na svetu.«

Viktor ga je prijel za roko. »Ne misli na to, moj dragi: ni vredno da si moriš srce.«

Janko se je vzravnil. »Ne skrbi, stric Viktor — tudi to se preboli.«

Tisti hip je vstopil Kaluta. »Dami sta sami, sahib,« je naznanil.

Viktor je skočil na noge. A že je zapel zvonec ter zaklical k obedu.

Viktor je izprevidel, da mora spet preložiti razgovor z Beatriko. Upal pa je tudi, da

Sargov Kalodont zoper zobni kamen bo pomagal – da zob prehitro Vam ne bo omagal!

DOMAČI IZDELEK

SARGOV

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

kami (ki danes niso ponos združništva) so razkrajali desetletja naše narodne združne vrste. Ponos našega naroda je bila sokolska armada trn v peti Nemcem in Lahom, ki je zlasti na Stajerskem in Goriškem štela mnoge vrle duhovnike med svoje člane, vse dotlej, dokler ni na mihljaj od zunaj in iz nevoščljivosti nad uspehom napredne misli ustanovila klerikalna gospoda svojega »Orla«, ki je zbiral sokolske od padnike. Isto zavratno potezo je napravila klerikalna gospoda pri naši enotni narodno-obrambni organizaciji Ciril-Metodovi družbi,

kjer je prav iz istih vzrokov kakor prej v združništvu in Sokolu privedla do razcepa z ustanovitvijo lastne klerikalne narodno-obrambne družbe Slovenske straže, o kateri ni več ne duha ne sluha. Naj bo dovolj žalostnih primerov razdrtije iz prejšnjih desetletij. Želimo le, da bi bila prizanesena klerikalnemu združništvu, ki ga drži pokoncu naš mali človek, usoda »Orla« in »Slovenske Straže.« Dovolj je imel že ves narod škode od pavjega perja političnih srak!

do največ 18 Din za mojstra. Pogodba, ki tudi določa potrebno v razmerju med delodajalcem in delojemalcem, stopi v veljavo, ako bo obojestransko podpisana.

Politični pregled

V nedeljo so se vršile

o Franciji državnozbornske volitve, ki pa niso bistveno izpremenile dosedanjega razmerja.

Le v okviru posameznih desničarskih in levičarskih skupin so glasovni prešli od zmerne sredne na skrajno krilo. Tako so med levičarji pridobili na glasovih zlasti komunisti, a med desničarji nacionalne skupine. Udeležba pri volitvah je bila nepričakovano velika: povprečno 84 in pol odstotka. Izvoljena pa je bila le tretjina bodoče poslanske zbornice, ker se bodo morale za dve tretjini poslanskih mest vršiti še ožje volitve. Te volitve bodo v nedeljo 3. maja in šele po teh volitvah se bo videlo, kakšen bo bodoči francoski državni zbor.

V zadnjem času se Abesinci Italijanom še precej upirajo, vendar pa oslabiljena abesinska vojska

najbrž ne bo mogla preprečiti zavzetja Adis Abebe.

proti kateri Italija počasi napreduje. Po italijanskih vesteh zmaga Italijani na severnem in južnem bojišču. Italijanske čete, ki so krenile iz Desja na tovornih avtomobilih, so napredovale okoli 140 km daleč po cesti, ki drži v Adis Abebo. Naletale niso nikjer na odpor. Na južnem bojišču so čete generala Grazianija razpršile Abesince v dolini reke Fafana. Vzrok abesinskih porazov je v nezadostni oboroženosti.

V Italiji že računajo z zavzetjem Adis Abebe in se že govorijo.

da se bo italijanski kralj razglasil za cesarja nove Abesinije.

Za ureditev mezd v tkaninski industriji

Pred kratkim je v Ljubljani začel poslovati osrednji tarifni odbor za tkaninsko delavstvo z namenom, da uredi delovne in plačilne razmere v tkaninski industriji na področju ljubljanske Delavske zbornice. V odboru so zastopane vse tri vodilne strokovne organizacije, pri katerih je tkaninsko delavstvo včlanjeno (Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije, Narodna strokovna zveza in Jugoslovenska strokovna zveza). Odbor se je sestavil tako, da zavzemajo tajniki vseh treh strokovnih združenj vodilne vloge: Lovro Jakomčin je predsednik, Vekoslav Bučar tajnik, Peter Lombardo pa blagajnik. Poleg njih so člani odbora tudi zastopniki tkaninskega delavstva iz Tržiča, Kranja, Škofje Loke, St. Pavla pri Prebolu in Maribora, kjer bodo poslovali še posebni krajevni tarifni odbori, okrožni odbori pa se bodo osnovali najprej v Mariboru, Celju in Kranju.

Prva naloga okrožnih in krajevnih tarifnih odborov bo, da razpravljajo o osnutku ko-

lektivne pogodbe, ki ga je že izdelal osrednji odbor. Snovanje tarifnih odborov je med našim tkaninskim delavstvom, ki ga je danes že okrog 14.000, zbudilo veliko zanimanje. Delovne razmere v tej industriji doslej še niso urejene, a ureditev postaja zmerom bolj potrebna, ker se tkaninska podjetja pri nas naglo množijo. Kakor je znano, uživa ta industrija v naši državi carinsko zaščito, in ker je delovna sila pri nas zelo poceni, so se na deželi naselila številna tuja podjetja. Mnoga izmed njih so prišla v našo državo s starimi stroji, kakršni drugod že zdavnaj niso več v rabi. Nekateri naši poprej čisto kmečki kraji so zaradi tkaninskih podjetij dobili zadnji čas povsem industrijski značaj in zato so poklicani čimtelji upravičeno v skrbeh, kaj bo z armado delavcev, če dobro uspevanje lepega dne preneha.

Načrt kolektivne pogodbe določa delovni čas in ureja mezde, ki se gibljejo na uro od najmanj 2 Din za vajenca do treh let službe

ga menda niti treba ne bo. Romana je morala biti itak že doma; brez nje niso sedeli nikoli h kosilu. Takoj po obedu je mislil govoriti z njo, pa naj ga mara poslušati ali ne. Iz njenih lastnih ust je hotel izvedeti, kaj jo je tako izpremenilo!

Janko je radovedno pogledal strica, ki je bil pravkar obrnil obraz proti luči.

»Ali ti ni dobro, stric Viktor? Tako bled se mi zdiš in tako malobeseden.«

»Nič hudega mi ni – telesno ne. Toda vznemirjen sem in zelo razburjen. Zakaj, ti povem nemara kesneje. Morda mi bo treba tvoje pomoči v delikatni zadevi, ki se tiče tvoje popolisesestre.«

»Romane?«

»Da, dragi. Ali se lahko zaneseš nate?«

»Brezpogojno, stric Viktor. Smem li vedeti, kaj nameravaš in kaj te teži?«

»Pozneje, Janko, kadar bom vsaj sam videl, kako in kaj. Zdaj tavam sam po temi. Ne misli, da ti ne zakupam – narobe; samo dolžiti ne maram nikogar, dokler ne držim čokazov v rokah.«

Janko ga je široko pogledal. »Kaj se je zgodilo, stric Viktor?«

Viktor mu je položil roko okoli ramen. »Potrpi, fant; tudi jaz moram potrpeti, dasi mi je težko. Le to ti povem, da je nekakšna spletkar povzročila med Romano in meno nesporazumljenje.«

Janko je prebledel. »Beatrika!« je rekel. »Kakor hitro da ne bi mogel biti nihče drug.«

»Ne vem še z gotovostjo, Janko.«

»A povedati mi moraš vse.«

»Kakor hitro bom vedel. Pojdiva zdaj, prijatelji, mudi se mi h kosilu.«

Janko se je dal odvesti. Molčal je. Toda obraz mu je drgetal, kakor bi se zbirala za njim nevihta.

2. 2. P O G L A V J E.

Ko sta stopila v obednico, so sedele gospa Sibila, Beatrika in Romana že za mizo.

Viktor je takoj poiskal z očmi Romanin obraz. Bil je bled, kakor brez krvi, in oči so zlele trudno in prazno. Grenka, trpka črta je ležala okrog finih ustnic, ki so se stiskale kakor v krču. Drugače pa se je zdela mirna in odločna.

Viktor se ji je priklonil; odzdravila je s hladnim nagibom glave.

Janko ji je zvedavo pogledal v bled obraz in jel nato opazovati svojo sestro. Beatrika je zrla z vidnim posmehom na Viktorja, ki pa se zdi niti ni zmenil zanjo.

Janko je stopil k Romani, kakor bi jo hotel braniti. Pozdravil jo je, ter ji nemirno in vprašujoče pogledal v oči. Nasmehnila se mu je. Ali njen smehlaj je bil tak, da ga je zbolelo srce.

Sedli so za okroglo mizo kakor po navadi. Toda čudno, soparno razpoloženje je vladalo danes med njimi.

Čez nekaj časa je Janko vprašal Romano, kako je s poplavo.

Zrla je pred se, da ne bi srečala Viktorjevih oči, ki se niso umeknile od nje.

»Zdi se, da bo hujša nego po navadi. Ukazala sem že, naj izprazniijo kleti. Ponekod je reka že prestopila bregove.«

Zdaj jo je tudi Viktor nekaj vprašal o povodnji. Kake bolj osebne stvari se ni hotel dotekniti.

Romana mu je odgovorila vladno in hladno, ne da bi ga pogledala.

Razgovor se kar ni hotel razviti. A Viktor je videl, da Beatrika hudobno strelja naju z očmi in ga opazuje tudi gospa Sibila kakor ris iz zasede.

Ko so dobili pečenko in je sluga odšel, je gospa Sibila zdajci izpregovorila, kakor bi se bila že zdavnaj pripravila na to.

»Čas je, Romana, da se dotaknem zadeve, ki mi je zelo mučja. Beatrika se je zaročila, kakor veš. Njen zaročenec je bil dopoldne tu; mimo drugega smo govorili tudi o doti. Žitko je kar ostrmel, ko je slišal, da ni bilo po očetovi smrti v njegovi oporoki nikake posebne določbe o meni. On misli, da mi pristoji vsaj zakoniti dolžni del dedščine, ki je ostala po tvojemu očetu. Po njegovem mnenju je nezakonito, da sem dočela prežrti in se moram zadovoljiti s tem, kar dobim po tvoji milosti. Ker moram zdaj spočobno opremiti hčer – tega me ne odveže niti Žitkovo bogastvo – dobiva to vprašanje zame pereč značaj. Moj zet mi je svetoval, naj te pozovem najprej zlepa, da se izjaviš o tej stvari. Po vsem, kar tevam iz očetove zapuščine neko vsoto.«

Romana jo je mirno poslušala do kraja. In Romano. Pri vaju si človek vsaj opere šele zdaj je vzdignila oči ter pogledala mamoreš zahtevati. Toda iz dobre volje sem pripravljena dati Beatriki štirideset tisoč dinarjev, da si nabavi opremo.«

Gospa Sibila in Beatrika sta se porogljivo zasmejali.

»S to beraško črbotnico naju misliš odpraviti?« je rekla jezno gospa Sibila. »Ali se motiš! Ves čas, odkar gospodariš ti, sem

takoj, ko bo abesinska prestolnica zavzeta. Sedanje abesinsko vladarsko rodbino bi se seveda odstavilo. Novi Abesiniji načrta-va-jo priključiti sedanjo italijansko Eritrejo in Somalijo.

Iz Berlina poročajo, da je državni kan- celar Hitler postavil

generala Göringa za gospodarskega dik- tatorja Nemčije.

Že dolgo časa je vladala velika napetost med dosedanjim gospodarskim diktatorjem dr. Schachtom in narodnimi socialisti, tako da je bilo pričakovati Schachtov padec. No- vi gospodarski diktator pruski ministrski predsednik general Göring je Hitlerjeva desna roka in se bo sedaj nemško gospo- darstvo vodilo po narodnosocialističnih na- čelih, kar pomeni, da bo prikrojeno tako, da bo moglo v primeru vojne v polni meri izvršiti svoje naloge.

V torek je v Kairu

umrl egiptski kralj Ahmed Fuad, prvi ustavni vladar Egipta.

Štel je 68 let. Začasno kraljevsko oblast je prevzel regentski svet pod predsedstvom kraljevega strica Mohameda Alija. Zaradi kraljeve smrti so odgojene državnozborske volitve, ki so bile določene za soboto. Re- gentski svet bo vodil vladarske posle do polnoletnosti prestolonaslednika Faruka, ki šteje zdaj 16 let. Mladí kralj je vzgojen po- polnoma v angleškem duhu. Bival je zdaj v Angliji in je na sporočilo o očetovi smrti včeraj odpotoval v Egipt.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

ZITO. V zadnjih dveh tednih so cene na našem žitnem trgu nekaj nazadovale. Tako notira zdaj na novosadski borzi baška pše- nica 140 do 142 Din nasproti 145 do 147 Din pred dvema tednoma in 174 do 178 Din ob koncu letošnjega januarja. V treh mesecih je padla cena pri metrskem stotu za okrog 35 Din. Tudi turščica je popustila na 101 do 104 Din nasproti 103 do 105 Din pred dvema tednoma in 116 do 117 Din ob koncu janu-

čutala, da me prikrajšuješ. A kaj razumem jaz o takih stvareh. Lahko ti je bilo odi- rati mene nevednijo. Šele zdaj, ko me je zet poučil, vidim tvoje početje v pravi luči. In povem ti naravnost, da bova govorila poslej drugače. Ako ne daš radovoljno pri- merno visoke dote, se zatečem k sodniji. To- žila te bom na izplačilo dolžnega deleža.»

Janko je planil kvišku. Obraz mu je bil bled od razburjenja.

»Mama!« je vzklíknil z dušecim se gla- som.

»Molči, Janko — nihče ti ni dal besede.« je rekla mati nejevoljno.

»Mama, ti ne veš, kaj govoriš.«

»O, vem, in še dobro. Ne prekinaj me, prosim!«

Janko je hotel oporekati, a Beatrika mu je srdito viknila »Molči!« in tudi Romana mu je mahnila z roko, naj molči. Niti zdaj ni pogledala Viktorja. Pač pa se je sklanjal on naprej ter ji zrl v drgečoče obličje, ka- kor bi iskal v njem dovoljenja, da se sme vsaj z besedico potegniti zanjo.

Romana je molčala in široko gledala ma- čeho.

»Nu — govori vendar! Kaj misliš storiti v tej zadevi?« je rezko vprašala gospa Sibila.

Romana je počasi vstala in odrinila krož- nik od sebe. »Stori, kar misliš, da je zate prav, mama. Beatrikij dovolim iz lastnega nagiba štirideset tisoč dinarjev. Več ne. Še to je zame mnogo v tem hipu.«

A tudi gospa Sibila je vstala, vsa polna bojevitosti. »Potem te prisilim, da mi izpla-

arja. Obenem je nazadovala cena moki. Po- puščanje cene pripisujejo dobro obetajoči se novi letini.

GOVED. Na zadnjem sejmu v Kranju so bile dosežene precelšnje cene. Trgovali so se za kg žive teže: voli I. po 5, II. po 4 do 4.50, III. po 4, bikli I. po 3.75, II. po 3, III po 2.75, krave I. po 4, II. po 3.75, III. po 3, junci I. po 5, II. po 4.50, III. po 4 Din. Pras- ci za rejo 6 do 8 tednov star so bili po 160 do 200 Din za ričec, pitane svinje po 7 Din za kg žive teže.

KROMPIR se je prodajal na mariborskem trgu po 75 par do 1 Din za kilogram.

JABOLKA so bila na mariborskem trgu po 7 do 8 Din za kilogram.

Sejmi

3. maja: Loka pri Zidanem mostu, Sv. Križ pri Ljutomeru;

4. maja: Domžale, Gornji grad, Jesenice na Gorenjskem, Kočevje, Krško, Litija, Lož, Slovenska Bistrica, Sv. Jurij ob južni železnici, Črenšovci, Kranj, Murska Sobota, Ormož, Ponikva, Stu- denice pri Poljčanah, Vrh (logaški srez), Vrhovec na Dolenjskem;

5. maja: Poljane nad Škofjo Loko, St. Gotard pri Trojanah, Šmarje pri Ljubljani;

6. maja: Martjanci, Veržej;

7. maja: Črnomelj, Toplice pri Novem mestu;

8. maja: Sv. Miklavž v Polju;

9. maja: Dravograd (samo za živino).

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 29.65 do 29.80 Din;

1 nemško marko za 17.54 do 17.68 Din;

1 angleški funt šterling za 215.37 do 217.43 dinarjev;

1 ameriški dolar za 43.37 do 43.73 Din;

100 francoskih frankov za 287.75 do 289.18 dinarjev;

100 češkoslovaških kron za 180.55 do 181.66 dinarjev;

Vojna škoda se je trgovala po 356 Din, in- vesticijsko posojilo pa po okrog 80.50 Din.

Nemški klirinški čeki so bili po 13.97 Din.

Drobne vesti

— **Sestava uredbe o kmetijskih zbornicah** V oddelku za kmetijsko politiko kmetijskega

ministrstva je te dni začela zasedati komisija za izdelavo uredbe o kmetijskih zbornicah. Da bo delo pri izdelavi šlo hitreje od rok, bo komisija zasedala vsak dan.

— **Važno za hmeljarje.** Podružnica Kmetij- ske družbe v Žalcu priredi v nedeljo 3. maja ob 9. uri dopoldne poskusno škropljenje pro- ti peronospori na njivi g. Mihaela Jošta pri Žalcu. Sodelovalo bo 10 do 15 škropilnic, do- mačih in tujih, tako da bo lahko vsakdo pre- gledal in preizkusil vse škropilnice. Hme- ljarij, pridite!

— **Sadna letina dobro kaže.** Sadno drevje se je letos izredno lepo in obilno razcvetelo in če ne pride do kakih nenadnih vremenskih neprilik, bo tudi obilno obrodilo. Ker prihajajo iz Nemčije poročila, da je tamkaj slana po- morila cvetje, bo letos omogočen velik izvoz v Nemčijo.

Naročnikom

Naročniki, ki naročnine za lansko leto na- vzlic prošnjam in opominom niso hoteli po- ravnati, ne dobe več te številke. Da vzdrži- mo red in odvrnemo škodo, ki jo neplačniki delajo časopisu, smo bili primorani, jim list ustaviti. Vendar pa bomo vsakemu izmed teh poslali vse zamujene številke, kolikor jih bomo še imeli v zalogi, kadar prejmemo za- ostalo naročnino.

Prosimo pa vse cenjene naročnike, da pla- čujejo naročnino redno, in sicer kakor je na- vada povsod, vnaprej, da si tako zagotove pravico do prejemanja lista in ga jim potem tudi ne bo treba ustavljati.

Upravišтво »Domovine.«

Domače novosti

* **Rojstni dan Nj. Vis. kneza namestnika Pavla.** V torek je praznoval Nj. Vis. knez namestnik Pavle 43. rojstni dan. Knez Pa- vle, bratranec pokojnega velikega kralja Uedinitelja, je sodeloval z njim na področ- jih kjer velikemu kralju zaradi preoblože- nosti z vladarskimi posli čas ni dopuščal uveljavljanja njegovih velikih sposobnosti. Pokojni kralj je znal ceniti delo in pomoč kneza Pavla, ki ga je zato določil za prve-

pristopni k mizi. Prsi so se mu dvigale v globokem dihanju in oči so se mu svetile kakor brušeno jeklo.

»Hvala Bogu — hvala Bogu, da smem vendar že govoriti, da vam smem odkriti, kaj je storila Romana za nas in kako po krivem smo jo sovražili. Toľko, da mi ni skrivnost razglašala prsi. O mama, da ne bi bila nikoli izrekla tiste gnusne besede! To- žiti Romano! Ti nisi ne slutíš, kako zelo si grešila pred njo s tem, da je prišla ta grož- nja iz tvojih ust!«

Mati in sestra pa ga gledali silno neje- voljno in začudeno, Viktor pa se je zdel, kakor bi mu sproti pobiral besede z ustnic.

»Kaj pa hočeš, Janko? Kaj misliš, da na- stopaš tako proti mami in se postavljaš Ro- mani za viteza?« je vprašala Beatrika ogor- čeno.

Janko si je potegnil z roko po vročem če- lu ter nadaljeval nekoliko bolj mirno in obr- zdano:

»Obvarovati te hočem samo krivice, ma- ma, ki je ne bi mogla popraviti do smrti. Niti vinarja nimaš pravice zahtevati od Ro- mane, zakaj njen oče ni pustil ničesar razen dolgova in uničenega podjetja. Bil je upro- paščen po zapravljenem življenju, ki ga je trpel v svoji hiši tebi na ljubo. Iz ljubezni ti je prikrival svoje slabe gnotne razmere, in ko je stal pred popolnim polomom, se je zrušil duševno in telesno. Sramoten bankrot se mu je obetal. Strah, da te bo moral pu- stiti v siromaštvu, ga je pripravljaj v obup.

(Dalje).

čas dolžni del. Ne mask, da moja grožnja ni resna. In če si tudi morda napravila z oporoko kako ukano sebi v prilog — jaz zahtevam, da mi odšteješ, kar mi pristoji kot vdovi tvojega očeta, in sem pripravljena na- stopiti sodno pot. Potem boš videla, da ima tudi lakomnost svoje meje.»

Romana je prebledela še bolj. Toda sta- la je ponosno, vzravnaná kakor jelka. »Še enkrat ti odgovorim: stori, kar meniš, da je zate prav. Ne branim ti. In zdaj mi do- voli, da grem po svojih opravkih.«

To rekši se je obrnila proti vratom in ho- tela oditi. Viktor in Janko sta oba hkrati skočila na noge, da bi jo zadržala. Toda Viktor se je akoj spustil nazaj. On ni imel pravice, da bi jo ustavljal! Janko pa jo je zgrabil ves razburjen za komolec.

»Ne odidi tako, Romana — prosim te, do- voli mi, da spregovorim. Odveži me bese- de, ki sem ti jo dal. Zdať mi jo moraš vrniti. Nič več ne smeš skrivati resnice. Tudi tvoj oče ne bi hotel tega. Ali naj doživim, da ti moja mati tako povrne vse dobrote in te obtožji pred sodnijo? Vrni mi besedo — zdať me ne smeš vezati z njo.«

Romana mu je rahlo pogladila glavo. »Ostani miren, Janko — tudi jaz sem mirna. In če že za vsako ceno hočeš — naj bo. Odvežem te besede, katero si mi dal. Bolje je, da zve tvoja mati resnico med štirimi stenami, nego da bi nastal okrog Severje- vega imena škandal.«

S temi besedami je Romana naglo odšla. Ostali so gledali ta prizor z zelo različ- nim občutki. Janko se je zdaj obrnil in spet

ga kraljevega namestnika. Kot kraljev namestnik se knez Pavle vsestransko udeležuje za blagor naroda, ki mu zato tudi vrača zaupanje in ljubezen. Slovesni službi božji za rojstni dan kneza Pavla v dvorni cerkvi na Dedinju v Beogradu so prisostvovali z Nj. Vel. kraljem Petrom II. vsi člani kraljevskega doma.

* **Sprejemni dnevi pri banu.** Banška uprava v Ljubljani sporoča, da so sprejemni dnevi pri g. banu samo ob torkih in petkih in da ob drugih dnevih g. ban ne more sprejemati strank. Ljudje naj se tega drže in naj ne prihajajo ob drugih dnevih v Ljubljano, ker si s tem delajo stroške in nevšečnosti.

* **Mednarodno železniškotarifno posvetovanje v Ljubljani** se je začelo v torek. Predseduje posvetovanju pomočnik glavnega direktorja železnic g. Cugmus. Na posvetovanjih so zastopani odposlanci železniških uprav iz Avstrije, Češkoslovaške, Madžarske, Italije. Nemčije in seveda iz naše države.

* **Nov ban v Zagrebu.** Te dni je bil upokojen dosedanj ban savske banovine dr. Marko Kostrenčić, za novega bana pa je imenovan dr. Viktor Ružič, odvetnik s Sušaka. Dr. Viktor Ružič se je rodil na Sušaku l. 1893. kot sin reškega industričarja pokojnega Djure Ružiča. Srednjo šolo je obiskoval na Sušaku in v Gradcu, pravne nauke pa je študiral na Dunaju, v Gradcu in Zagrebu.

* **Stari tisočaki in rdeči desetak** ob veljavo. Opozorjamo, da so v smislu lani objavljene navedbe ob veljavo stari tisočaki s podobno sv. Jurija, bodisi žigosani ali nežigosani, kakor tudi 10dinarski bankovci rdeče barve z datumom od 26. maja 1926 ali 1. decembra leta 1929. Vse te novčance se do vstega 4. maja letos lahko zamenjajo pri Narodni banki v Ljubljani. Po tem dnevu jih ne bo mogoče več zamenjati. Opozorite na to tudi ljudi, ki ne beru časopisja.

* **Gradbeni delavci proti »črnim listam.** Gradbeni delavci so imeli v nedeljo v Ljubljani veliko protestno zborovanje, ki ga je vodil predsednik Strojarske komisije g. Leskovšek, o razmerah v gradbeni stroki pa sta poročala zastopnik delavcev g. Bricej in tajnik Delavske zbornice g. Uratnik. Dasi primanjkuje stanovanj, bolnišnic in potrebnih šol, je na tisoče gradbenih delavcev brez dela. Posamezni podjetniki pa izrabljajo to stisko za nadaljevanje delovnega časa.

brezposelnost še večja, in za zniževanje mezd, da plača delavcem na stavbi niti od daleč ne ustreza najmanjšim potrebam. Danes je v Ljubljani do 500 gradbenih delavcev, ki so prišli na tako zvano črno listo, ker so terjali, kar predpisuje zakon; med njimi so mnogi družinski očetje z velikim številom otrok. Zidar, ki dela tri mesece v letu, se lahko šteje že za srečnega. Pri 10-urnem delu znaša njegova mezda 40 Din na dan, tako da zasluži vso sezono v najboljšem primeru 3600 Din. Po drugih krajih pa, kjer so delavci bolj zavedni, pa so si znali priboriti precej drugačen položaj. Tako ima Zveza gradbenih delavcev v Somboru in Zagrebu kolektivno pogodbo s podjetniki, po kateri služijo delavci po 4.50 Din na uro, zdarji pa po 7.50 Din, obenem pa se strogo izvajajo 8-urni delavniki. Na koncu je bila sprejeta resolucija, v kateri zborovalci zahtevajo stroge kazni za podjetnike, ki delavce s črne liste odklanjajo. Inspekcija dela naj stopi v stik z vsemi podjetniki v Ljubljani in okolici, da se sestavi kolektivna pogodba. Podjetnikom, ki licitirajo na račun delavskih mezd, naj se dela ne oddajajo, obenem pa naj se jim odvzame koncesija. Delavstvo protestira proti uvedbi delavskih bataljonov ter zahteva ureditev starostnega, bolniškega in nezgodnega zavarovanja.

* **Smrt bivšega poslanca.** Dne 23. t. m. je v Mariboru umrl v starosti 54 let višji revizor mariborske Zadržne zveze g. Vladimir Pušenjak. Ime pokojnika je dobro znano posebno na Štajerskem, kjer se je vrsto let udeleževal na področju zadržništva, po vojni pa je kot poslanec bivše Slovenske ljudske stranke zastopal slovenjegraški srez do leta 1929. v narodni skupščini. V Mariboru je bil tudi član mestnega sveta in mestnega finančnega odbora in predsednik upravnega odbora mariborske Mestne hranilnice. Na nedavnem občnem zboru Privilegirane agrarne banke je bil izvoljen tudi v njen upravni odbor. Pokojni g. Vladimir Pušenjak je enako kakor njegov politični tovariš g. Vesenjak kot visokošolec pripadal še k naprednemu taboru, potem pa je stopil v okrilje klerikalne stranke. Imel je lepo število dobrih prijateljev in znancev tudi med političnimi nasprotniki. Bodi mu blag spomin!

* **Marsejski avtomobil kralja Aleksandra.** Avtomobil, s katerim se je vozil pokojni kralj

ALBUS domače milo

ČUVA VAŠE PERILO!

Dobiva se povsod! Pazite na ima ALBUS!

Aleksander L. Uedinitelj, ko je bil izvršen nanj v Marsejlu atentat, je francoska vlada darovala jugoslovenskemu ministru za vojko in mornarico.

* **Civilne plinske maske.** Lekarne v Ljubljani in okolici so prevzele prodajo civilnih plinskih mask M 1933 civilnemu prebivalstvu. Plinske maske M 1933 so izdelane v naši državi in so namenjene za zaščito civilnega prebivalstva pred sovražnimi napadi. Po ceniku državnega zavoda »Obilježev«, objavljenem tudi v »Službenem listu dravske banovine«, znaša cena civilne plinske maske M 1933 skupaj s pločevinasto škatlo, v kateri je maska shranjena, za privatnike 137.50 Din. Ta cena velja enako za prodajo v lekarnah, kakor tudi za neposredno naročilo od državnega zavoda »Obilježev«.

* **Dva, ki sta prišla iz Rusije.** Te dni sta prispela na svoji poti v domovino dva bivša vojna ujetnika, ki se vračata šele po dolgi 20 letih iz Rusije. Petrovič Jurij je doma iz Titela ter prihaja z ženo in dvema otrokoma. Oženil se je v Rusiji. Njegov tovariš Stefan Sajnov je doma od Sv. Ivana, okraj Titel, ter prihaja z ženo Rusinjo in petimi otroki. Obema družinama se pozna, da sta živeči v Rusiji v silni siromaščini.

* **Iz žalosti v smrt.** Pred kratkim je umrla 70-letnemu Blažu Kolniku v Spodnjih Dovšah žena. Mož pa svoje žene, s katero sta se vedno dobro razumela, ni mogel pozabiti in se je odločil za prostovoljno smrt. Te dni so ga našli v hlevu obešenega.

* **Otrok se je opeknel do smrti.** V Ljubljani se je pri igranju v kuhinji vnela petletni posestnikov hčerkj Anici Berlečičevi obleka. Deklica je dobila hude opekline. V celjski bolnišnici je po hudem trpljenju umrla.

DOMA

22

Naj že bo torej kakorkoli, — naposled sta se le vzela. Zvezo je blagoslovil moj prednik, rajni oče Leclerc. V naših župnijskih knjigah je zapisano, da sta 5. maja 18... stopila v zakon Edmund Paindavoin in Marija Doreani. Če želite, vam lahko pošljem prepis te listine.

Stiri leta sta mlada zakonca srečno živela v hiši ženinovih staršev. Bog je zakon blagoslovil. Dobila sta ljubko hčerko. Vsi, ki so oba zakonca poznali, govore o njih samo najboljša. Bila sta vzor vsem drugim.

Toda naposled se je usoda obrnila. Tovarno, kjer je bil stari Doreani solastnik, je začel zadevati udarec za udarcem. Kmalu je propadla. Doreani in njegova žena sta drug za drugim umrla. Bercher pa se je vrnil na Francosko. Gospod Edmund Paindavoin se je po naročilu nekaterih angleških tvežnikov odpravil v notranost dežele, da bi poiskal kraje, kjer bi se dal saditi bombaz v velikih množinah. S seboj na potovanje je vzel tudi svojo ženo in triletno hčerko.

V Dako se družina ni več vrnila. Samo eden njegovih prijateljev, ki mu je večkrat pisal, mi je sporočil, da je živel nekaj let v mestu Dehre, na meji med Indijo in Tibetom. Baje se mu v teh letih ni slabo godilo.

Jaz sam Dehre ne poznam, pač pa ima naš red tam svoj misijon. Če bi želeli še kaj več zvedeti, bom pisal tja, naj vam olajšajo nadaljnje iskanje.

Naposled je bila pri kraju. Strašno težavno je bilo pismo, zlasti zaradi tega, ker ga je skušala prevesti kolikor mogoče dobesedno in vestno. Zaunjih stavkov, kjer so bila spet sama opravičila in pozdravi, ni niti prevedela. Odhitela je proti pisarni gospoda Vulfrana. Oprezno je stopal po sobi in nekaj premisljal.

»Precej časa si potrebovala«, je rekel, ko je slišal, da je vstopila.

»Pismo je bilo dolgo in težavno«, se je opravičila.

»Ali te ni nihče motil?« jo je tovarnar iznenada vprašal. »Dvakrat sem slišal, da so se odprla in zaprla vrata v tvojo pisarno.«

»Gospod Teodor in ... spod Talouel sta prišla,« je odkrito rekla.

»Glej, glej!«

Zdelo se je, da misli o tem še kaj reči, toda premagal se je in rekel:

»Najprej pismo, potem pa še drugo. Sedi zraven mene in ga natanko, počasi preberi.«

Storila je tako, kakor je zahteval.

Ko je brala, ji tovarnar nikoli ni segel v besedo. Samo ponavljal je za njo:

»Najlepše lastnosti, ki jih moremo od ženske zahtevati... nenavadno lepa... srečno živeča... vzor vsem drugim...«

Ko je prišla Perina do konca, je nekaj časa molčala, potem pa je zbral svoje vtiske in rekel:

»Besede... prazne besede... Nobenih dejstev... Nobenega imena... Nobenega datuma... Kako so ti ljudje nerodni pri pisanju.«

Ker pa te opombe niso bile namenjene njej, Perina nanje ni odgovorila.

Oba sta spet dolgo molčala. Naposled pa se je oglašil Vulfran:

»Ali znaš tudi iz francoščine v angleščino tako dobro prevajati, kakor narobe?«

»Seveda. Samo preveč težavno ne sme biti.«

»Brzotavko bi znala prevesti?«

»Upam.«

»Prav. Pa sedi k mizi in začni pisati!«

Narekoval ji je:

Oše Fildes. Misijon Daka. Indija.

Hvala za pismo. Prosim brzotaven odgovor, ki je plačan: ime prijatelja, ki je dobil sporočilo iz Dehre in zadnji datum. Tudi ime misijonarja iz Dehre. Pišite mi, da se bom sam obrnil nanj.

Paindavoin.

»Prevedi na angleško in sicer kolikor mogoče kratko. Beseda stane poldrug franka, zato ne piši preveč na široko. In čitljivo piši.«

Prevod je bil prav hitro narečen in prebrala ga je.

»Kolik besed je?« je vprašal.

»V angleščini pet in štirideset.«

Na glas je izračunal:

»To da sedem in šestdeset in pol franka. Dvajset besed za odgovor bo stalo trideset frankov. Skupno bo nekaj manj kakor sto frankov. Denar boš takoj dobila, potem pa raje sama na pošto in brzotavko oddaš. Tam jo moraš še enkrat prebrati, da uradnik ne bo naredil kakšne napake.«

Ko je šla čez verando, je srečala gospoda Talouela, ki je stopal sem in tja. Videlo se je, da je čakal njo.

»Kam pa greš?« jo je vprašal.

* **Znižana cena knjigi dr. Dragaša: Pomoč novorojenčku in dojenčku.** Knjiga stane samo 16 Din.

* **Najden okostnjak.** Na star okostnjak so naleteli pri odkopavanju temeljev za zgradbo novega frančiškanskega konvikta v Ljubljani. Vođa del inž. g. Kham je odredil, da so okostnjak previdno odkopali. Okostnjak je ležal nad en meter globoko v zemlji. Po legi je sklepali, da je pokojnik umrl nasilne smrti. Noge je imel namreč skrcene, glavo pa mnogo niže, kakor noge. Očitno je bila jama premajhna, kar da spet slutiti, da so ga pokopali prav na hitro. Čudno je tudi, da ni bilo poleg okostnjaka nobenega predmeta, ki bi dokazoval, da je bil pokojnik pokopan oblečen. Če bi imelo truplo na sebi še obleko, bi bil v jami gotovo tudi kak gumb, morda kak žepni nož ali kaj sličnega. Na obvestilo g. inž. Kham si je ogledal okostnjak tudi zgozdinar g. dr. Ložar. Vsi, ki so okostnjak videli, so si edini v tem, da je bil pokojnik moški. To dokazuje namreč izredno močno okostje, posebno pa močni zobje. Okostnjak utegne biti star kakih 200 let. Segel bi torej v čas, ko je bil na mestu, kjer je bil okostnjak najden, vrt Mokarjevega hotela. Okostnjak bo prevzel ljubljanski muzej.

* **Nevaren požar v Gorišnici.** Te dni zvečer je nastal ogenj v gospodarskem poslopiju posestnika Horvata Ivana v Gorišnici pri Sv. Marjeti niže Ptuja in zajel se poslopje Jožefa Mikša, tako da je pretiila nevarnost vsej vasi. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Gorišnice, Moškanjcev, Gajevcev, Muretinčev in Stonjcev.

* **Smrt za opeklinami.** V ljubljanski bolnišnici je umrl za strašnimi opeklinami 60letni Jakob Belec iz Škofje Loke. V nedavni noči je mož doma vstal in hotel s police sneti kozarec, da bi pil vodo. Pri tem je zvrnil steklenico bencina, ki je padla na toplo peč in se razbila. Bencin se je vnel in Belec se je znašel v objemu ognja. Vsega opečenega so takoj prepepeljali v bolnišnico, kjer so se zdravniki zelo zavzeli zanj, a življenja mu niso mogli rešiti. Pokojni Belec je bil samec in že dalje časa brez posla.

* **Stara granata je ubila pet otrok.** V obmorski vasi Ostojnik v okolici Dubrovnika se je pripetila strahovita nesreča. Skupina petih otrok je na pašniku zbijala žogo. Med igro so otroci našli staro avstrijsko granato in je

začeli razbijati. Nenadoma je nastala eksplozija, ki je imela strahoviti učinek. Vseh pet otrok je dobesedno raztrgala, tako da so daleč na okrog ležali posamezni deli teles. Ko so slišali eksplozijo, so prihiteli bližnji vaščani. Na kraju nesreče so se odigravali pretresljivi prizori, ko so obupane matere in očete iskali svoje otroke. O dogodku je bilo obveščeno sresko načelstvo, ki je poslalo na kraj nesreče posebno komisijo. V svetovni vojni je bilo v teh krajih nameščeno gorsko topništvo, ki je imelo pogoste strelske vaje. Zato mislijo, da je raztresenih po okolici še več granat. Na prošnjo okoliških občin bodo vojaška oblastva vse ozemlje natančno preiskala.

* **Truplo v Dravi.** Na božični dan je skočil v Dravo pri Varaždinu študent Vekoslav Pucko in utonil. Dolgo so zaman iskali njegovo truplo, zdaj ga je pa Sava naplavila pri vasi Semovci. Truplo je sicer ležalo celih 120 dni v vodi, pa je še zelo dobro ohranjeno.

* **V treh dneh sedem požarov.** Občina Rače uživa žaosten sloves zavoljo neštevilnih požarov. Tako daleč je že prišlo, da so zavarovalnice razglasile nad okolico Rač neke vrste zaporo. Zadnje čase so požari v Račah sicer ponehali, zdaj pa so se spet začeli. V treh dneh je pogorelo vse imetje sedmam posestnikom. Tri dni zaporedno je žarelo nebo nad Zgornjo Gorico. Začelo se je predzadnjo nedeljo ponoči, ko so švigali plameni iz gospodarskega poslopja posestnice Marije Šramlove. Ogenj je potem preskočil na gospodarsko poslopje Vinka Fingušta in na domačijo Stefana Pernata. Naslednjo noč se je ogenj v Zg. Gorici spet pojavil. Vnelo se je gospodarsko poslopje posestnika Frica Celofige. Tretja noč je bila prav tako usodna. Začelo je goreti naprej pri Alojzu Panku v Zg. Gorici. Uničeno je gospodarsko poslopje Od Panka je ogenj preskočil na gospodarsko poslopje Antona Sitarja. Značilno je, da je požar nastal vsakokrat pozno v noči, ko so že vsi vaščani spali. Ljudje niso mogli rešiti ničesar drugega kakor živino iz hlevov. Očitno je seveda, da gre za požige.

* **Zaradi 200 Din v Savo.** 19letni Gams Karel, dimnikarski pomočnik pri g. Klanšku v Radečah, je prišel nedavno iz St. Janža in se ustavil v gostilni pri Musarju na Hotemlju. Ko je izrazil željo, da bi prenočil v gosti-

ni, so ga vprašali, zakaj ne gre domov. Pa je kar odkritosrčno izjavil: »Zapravi sem svoj in gospodarjev denar. Gospodarjevega sem zapravil 200 Din, pa se ne upam domov. Drugo jutro je naročil liter vina in ga popil na tešče. Njegov prijatelj ga je nagovarjal, naj gre domov, tedaj pa je Gams vstal in dejal, da pojde v Savo. To je tudi storil. Prijatelj mu je skrivaj sledil. V zadnjem trenutku je pritekel ter ga skušal rešiti, toda hladni valovi so nesrečnika že odnesli.

* **Ljudska samopomoč v Mariboru** je imela minulo nedeljo svoj redni občni zbor za poslovnost leto 1935 po delegatih v navzočnosti vladnega komisarja g. dr. Bana Milana iz Ljubljane. O delovanju minulega leta so poročali načelnik g. dr. Ivo Šorli, kakor tudi ostali funkcionarji. Iz njihovih poročil posnamemo, da je imela Ljudska samopomoč v vseh oddelkih 8849 članov, ki so bili zavarovani skupno za Din 76.460.000.— Blagajniško poročilo izkazuje na prometu čez 35 milijonov Din; na pogrebninah in podporah se je izplačala Din 5.718.949.— Bilanca koncem leta 1935 izkazuje na aktivah Din 4.880.620.34, katerim stojijo nasproti pasiva v znesku Din 59.945.25, tako da je znašal rezervni fond Din 4.820.666.09. Zvišal se je torej za Din 1.273.904.33. Pravila so se deloma spremenila, bistveno samo glede znižanja dajatev, ki se je določilo začasno do prihodnjega občnega zbora po predlogu zavarovalno tehničnega strokovnjaka za vse člane enakomerno za 30 odstotkov; s tem se je dosedanj način znižanja pogrebne po-vprečno omilil.

* **Velik požar na Vrhpolju.** V noči na nedeljo je nenadno nastal požar v hiši posestnika Jurija Klemenca na Vrhpolju pri Kamniku in je poslopje upepelil. Poleg Klemenca sta v hiši stanovali še dve stranki. Orožniki so ugotovili, da je ogenj nastal zaradi tega, ker na podstrešju tram poleg dimnika ni bil zadosti zavarovan. Zvečer so v hiši pekli kruh in so močno zakurili. Zato je verjetno, da je začelo zaradi tega na podstrešju tleti. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Kamnika in z Vrhpolja, ki se jim je posrečilo preprečiti, da bi se ogenj razširil na sosedne hiše.

* **Dve žrtvi nesreče s kolesom.** Nedavno se je kakor ponavadi odpravila zjutraj 22letna Tinka Šolarjeva iz Kamne gorice v Podnart

»V brzojavni urad, da oddam neko brzojavko,« mu je povedala.

V eni roki je držala brzojavko, v drugi pa denar. Talouel je stopil k njej in ji brzojavko izpulil iz rok, preden se je mogla ubraniti. Takoj jo je hlastno odprl, potem pa je zaklel. Videl je namreč, da je brzojavka napisana angleško.

»Upam, da še nisi pozabila, kaj sem ti naročil,« je dejal čez nekaj časa.

»Kako?«

»Da se moraš oglasiti pri meni in mi povedati, kako misliš.«

»Da, nisem še pozabila,« je odvrnila Perina in odhitela dahe.

Sele ob treh popoldne je spet videla gospoda Vulfrana, ko jo je poklical, da bi se z njo odpeljal v tovarno. Večkrat je že ta dan mislila, kdo bo pač nadomestil odpuščenega Viljema in se ji je zdelo, da bo morda ona. Toda vzlic temu je bila presenečena, ko je gospod velel hlapcu, ki je konja privedel, naj odide, in naročil njej, naj vzame vajeti v roke.

»Ker si me včeraj tako dobro vozila,« ji je rekel, »ne vem, zakaj me ne bi tudi danes. Razen tega bi rad še nekaj s teboj govoril in sicer brez prič.«

Sele ko sta imela vas, kjer so ju ljudje gledali prav tako začudeno kakor prejšnji dan že za sabo, in sta se vozila sredi travnikov in njiv, je gospod Vulfran izpregovoril:

»Rekla si mi, da sta prešla gospod Talouel in Teodor v pisarno, ko si prevajala pisno...«

»Da, gospod.«

»Kaj pa sta hotela?«

Perina si ni upala priti z besedo na dan.

»Zakaj se obotavljaš?« jo je hitro vprašal tovarnar. »Ali je mar kaj takega, česar mi ne bi smela povedati?«

»Seveda vam moram vse povedati, gospod,« je rekla Perina v zadregi. »Samo ne vem, kako naj bi začela.«

»Človek se ne sme nikoli obotavljati, kadar mora storiti svojo dolžnost,« je mirno nadaljeval gospod Vulfran. »Če se ti zdi, da mi česa ne smeš povedati, potem molči. Če pa misliš, da je tvoja dolžnost govoriti, govori.«

»Govorila bom.«

»In povedala mi je, kaj je bilo med njo in Teodorjem, niti besede več, niti besede manj.«

»Ah je to vse?« je vprašal tovarnar, ko je končala.

»Da gospod, vse.«

»In Talouel?«

Povedala je tovarnarju, kako se je vede ravnatelj in kaj ji je bil ukazal. Zamolčala je samo besede, s katerimi je ravnatelj namignil, da bi utegnila nepričakovana žalostna ali vesela novica gospodu Vulfranu škodovati in biti vzrok njegove smrti. Povedala je tudi, kako ji je iztrgal brzojavko in kako je bil jezen, ko je videl, da je angleška.

Ko je tako pripovedovala, je pustila konja, da je stopal počasi po poti. Le včasih je malo nategnila vajeti, da ni obstal.

Ko je končala, je tovarnar nekaj časa molčal. Ker ga je lahko opazovala, ne da bi se bil on tega zavedel, je videla, kako se je na njegovem obrazu pokazal izraz nezadovoljnosti in skrb.

Naposled pa je gospod Vulfran rekel:

»Najprej te moram pomiriti. Bodij prepričana, da ti tvoja odkritosrčnost ne bo prav nič v škodo. In če se bo kdo hotel nad teboj maščevati, ker ga nisi hotela ubogati — mislim Talouela — bo imel z menoj opravka. Znal te bom braniti. Ze takrat, ko sem ti rekel, da ne smeš pisma nikomur pokazati, sem vedel, kako se bo zadeva razpletala. Nič ne de. V bodoče mi boš podobna pisma lahko tako prevajala, da ne bo mogel nihče priti blizu. Jutri boš zapustila Venditovo pisarno in dal ti bom pisnico v svoji pisarni, kjer si danes napisala brzojavko. Ker bi ti lahko nagajali tudi v hiši, kjer zdaj stanuješ, se boš preselila v moj grad. Zdi se mi, da bom dobil v kratkem več pisem in brzojavk iz Indije in nočem, da bi še kdo razen mene in tebe vedel zanje. Oprezen moram biti. Dobro vem, da so ljudje, ki sem jim preveč zaupal, spletili okoli mene mrežo, ki jo bom le s težavo raztrgal. In naposled bo stanovanje v gradu tudi znak mojega priznanja, ki si ga zaslužila.«

Perina, ki je izprva drhtela, se je hitro opomogla. Zdaj pa je bila tako srečna, da je od veselja kar prekipevala.

Ni vedela, kako se naj mu zahvali za dobrote, ki ji jih neprestano izkazuje.

Tovarnar pa ji je rekel:

Ko si mi pripovedovala, kako si prenašala vse težave, ki ti jih je poslalo življenje na pot, sem takoj vedel, da imam opravka z dekletom, ki mu lahko zauram. Kdor je pogumen je tudi pošten. Jaz pa potrebujem poštenega človeka. V nekaj živih sem spoznal, da se lahko nate zanesem bolj kakor na ljudi, ki jih poznam že dvajset let. Kar si

po pošto, po katero hodi vsak dan peš. Na poti pa jo je dohitel s kolesom sin kamnoroškega ključavničarskega mojstra Šparovca in jo povabil, da se lahko z njim pelje. Šolarjeva je ponudbo sprejela. Ko sta se pripeljala do klanca pri lesnem trgovcu Stularju, je zaradi nenadnega preloma vilic odletel sprednji del kolesa, kar je imelo za posledico, da sta oba z močnim sunkom priletela na cesto in obležala nezavestna. Na pomoč jima je prihitel posestnik Finžgar. Prihiteci so še drugi sosedje in spravili ponesrečenca v hišo trgovca Stularja in ju obvezali. Nato ju je reševalni avto gasilne čete iz Kranja prepeljal v ljubljansko bolnišnico.

*** Smrtna nesreča na cesti pri St. Vidu.** V nedeljo zvečer so bili ljubljanski reševalci pozvani v Stanečiče pri St. Vidu, kjer se je zgodila huda kolesarska nesreča. Na doslej še nepojasnjen način je neki starejši kolesar, ki mu okoličani niso vedeli imena, tako nesrečno padel s kolesa, da je s hudimi poškodbami po glavi nezavestno obležal na cesti. Reševalci so ga takoj prepeljali v bolnišnico, kjer so se zdravniki z vso skrbnostjo trudili, da ga vrnejo življenju. Kljub njihovim naporom pa je ponesrečenec izdihnil. Ponesrečenec je 38-letni Lovrenc Zadel.

*** Avtomobilska nesreča.** Na državni cesti pri Slovenski Bistrici se je zgodila strašna nesreča. Od Sv. Martina na Pohorju je privozil po cesti tamošnji trgovec Čehli z avtomobilom. Čehli še ni imel šoferskega izpita ter se je prav za prav šele učil šofiranja. Poleg njega je sedel v avtomobilu njegov prijatelj, mesarski mojster Bukovnik. V bližini Jeričeve gostilne pri Slovenski Bistrici je Čehli naenkrat izgubil oblast nad vozilom. Avto se je zalezel z vso silo v obcestno drevo ter se razbil, oba vozača pa sta obležala v krvi nezavestna. Zaradi silnega udarca se je obema strli prsni koš. V istem trenutku je privozil mimo mariborski mestni avtobus. Šofer je videl nesrečo in ustavil vozilo. S pomočjo potnikov je naložil oba ponesrečenca na avtobus ter naglo odpeljal v mariborsko bolnišnico.

*** Tele s štirimi očmi.** Pri posestniku Sekavčniku, po domače Metarniku, v Kotljah je krava povrgla tele, ki ima tri zgornje in dve spodnji čeljusti, dva jezika in štiri oči. Tele je močno razvito in je že prvi dan samo vstalo. Gospodar daje teletu mleko s po-

močjo steklenice. Dokler bo dobivalo mleko, se bo pač razvijalo, a sena potem najbrž ne bo moglo jesti. Pri sosedu Šrotnekaryu pa se je izvalilo pišče, ki je imelo štiri noge in tri peruti, a je v dveh dneh poginilo.

*** Huda nesreča z avtom.** Mariborski trgovec Moravec se je peljal z osebnim avtomobilom po Tržaški cesti proti Hočam. Blizu mestnega vodovoda se je hotel izogniti nekemu kolesarju, pri tem je pa z vso silo tresčil v brzozavni drog, da je njegovi sopotnici, 20letno dečavko Alojzijo Reckovo in 22letno Julijano Senčarjevo vrglo iz avtomobila. Reckovi je počila lobanja, med tem ko je bila Senčarjeva poškodovana na desni nogi in desnici. Moravec je ostal nepoškodovan. Obe ponesrečenki so prepeljali v bolnišnico.

*** Dekletce utonilo v mlaki.** V Martinju v Slov. goricah se je pripetila huda nesreča. Ko sta bila zakonca Klemensberger v vinogradu pri delu, je ostalo doma pet otrok v starosti od enega do osmih let. Pri igri je padla triletna Marija v mlako ter utonila.

*** Huda nesreča motornega kolesa.** V soboto so se peljali 30letni France Klun iz Sajeveca pri Ribnici na Dolenjskem, 24letni jurist Alojzij Zidar iz Brež pri Ribnici in še neki moški z motornim kolesom iz žalca proti Celju. Klun je sedel zadaj na motornem kolesu, Zidar v prikolici, tretji moški pa je vozil. Med vožnjo je nenadno počila os na prikolici in vsi trije so padli na cesto. Med tem ko je ostal vozač nepoškodovan, si je Klun poškodoval prsni koš, Zidar si je pa zlomil levo nogo v kolenu in tudi poškodoval desno nogo. Oba ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

*** Trije tisočaki so zgoreli.** Posestniku Antonu Jaučniku v Hrastju pri Limbušu je požar upeljal hišo do temeljev. Mimo občutne škode, ki je nastala zaradi požara, so posestniku zgoreli tudi vsi prihranki, in sicer 3000 dinarjev, ki jih je hranil v bankovcih.

*** Tri žrtve.** V nekem vinočču v Krčevini pri Vurbergu je pri pretepu obležal s prerezano žilo odvodnico 25letni viničarjev sin Franc Krepek, ki je čez nekaj minut izdihnil. Obležal je tudi njegov brat 22letni Alojz Krepek, katerega je nekdo udaril s kolom po glavi. Alojz je ležal v ptujski bolnišnici dva dni v nezvesti in so ugotovili, da ima zlomljen tilnik. Prišel je ponj njegov brat in ga

odpeljal domov, ker je bila vsaka pomoč zaman. Alojz je doma kmalu umrl. Nesrečno pijančevanje pa je zahtevalo še tretjo žrtev: materi Frančiški je od žalosti počilo srce, ker je izgubila v tako kratkem času kar dva sina. Tako je nesrečna družina v treh dneh izgubila kar tri člane. Kakor se je ugotovilo, so pri pretepu sodelovale tudi ženske in je bilo nekaj laže ranjenih. Deset aretiranih fantov so orožniki izročili sodišču. Preiskava se nadaljuje.

*** Oproščena.** Lanj februarja je umrla 72letna preužitkarica Frančiška Senčarjeva. V zvezi z njeno nenadno smrtjo so se razširile govorice, da sta jo zastrupila njen sin Vinco in njegova 36letna žena Marija. Na tej podlagi je mariborsko državno tožilstvo predlagalo raztelesenje trupla in ugotovili so, da je pokojna umrla zaradi zastrupljenja z mišnico. Državno tožilstvo v Mariboru je nato odredilo zapor 36letnega posestnika Vinca Senčarja in njegove žene Marije, ki sta se te dni zagovarjala pred mariborskim velikim senatom. Veliki senat pa je oba obtoženca oprostil.

*** Lepega ptiča so prijeli v Ljubljani.** Nedavno je policijski agent v Florijanski ulici v Ljubljani ustavil elegantnega mladčenca, ki je v družbi lahkoživk kar na debelo razmetaval denar. Agent ga je privedel na policijo, kjer je mladenič dejal, da se piše Matija Stehli, star 25 let, bivši brivski pomočnik, zdaj pa zastopnik tvrdke Moor iz Sida. Povedal je, da kupuje in prodaja za trdiko pšenico in turščico. Prav nedolžno je zavijal oči in hotel zatrditi, da lahko zapravlja denar, češ da je njegov, ker dovolj zasluži. A prav tedaj je prispel na policijo tudi njegov šef g. Moor in izjavil, da ga že več dni išče, ker lo je pobrisal. Povedal je pa še druge zanimive reči. Stehli je že pol leta res nakupoval pšenico in turščico in ju tudi prodajal, pošiljal redno nekaj denarja tvrdki, večji del vsote si je pa pridržal. Znal je tako spretno ravnati, da mu dolgo niso prišli na sled, a naposled so mu postala tla prevročna in iz Vojvodine lo je popihal v Ljubljano, kjer je upal, da bo nekaj časa na varnem. Pri pregledu njegovega poslovanja so ugotovili, da je tvrdka oškodovanja najmanj za 400.000 Din. Pri podjetnem nakupovalcu in posredovalcu so našli le 33.000 Din.

v tovarni, si nedvomno že pogosto slšala ljudi, ki so mi zavidali premoženje. V resnici pa je moje življenje zelo, zelo siromašno in žalostno. Vsak moj delavec je lahko srečnejši od mene. Kaj pomeni bogastvo, če usoda ne dopušta, da bi ga izabljali? Nič drugega ni kakor navlaka, tovor, ki ga mora človek prenašati. In to preme, ki ga čutim na svojih ramah, me tlačijo k tlom. Vsako jutro mi pove vest, da je sedem tisoč ljudi od mene odvisnih in da jim jaz dajem kruha. Jaz moram zanje delati in ustvarjati, jaz moram zanje misliti. Kaj bi bilo, če bi me ne imeli več? To bi jim morda pomenilo propast, ali pa vsaj najhujšo revščino. Ostati moram, pehati se moram za denarjem, za čast svoje tovarne, ki je moje veselje in moj ponos — in pri tem sem slep.

Potem sta dolgo oba molčala. Perini se je gospod Vulfran smilil in njegove besede so mu priklicale solze. Čez nekaj časa pa je gospod Vulfran nadaljeval:

»Najbrž so ti že ljudje z vasi povedali marsikaj o meni. Iz pisma, ki si ga prevajala, moraš vedeti, da imam sina. Toda med menoj in tem sinom je nastal zaradi vzrokov, ki ti jih ne bom pripovedoval, spor in ta spor naju je ločil, ko se je sin proti moji volji poročil s tujko. Vzlic temu pa ga še zmerom ljubim prav tako, kakor sem ga prej ljubil. In kadar mislim nanj v svoji večni noči, ki je noče biti nikoli konec, vidim pred seboj še zmerom nemočnega otroka, ki sem ga imel tako rad. Moj sin pa se je rajši odločil za tujo žensko drugega rodu kakor za svojega očeta. Zmerom sem upal, da se bo naposled vdal in najbrž je tudi on mislil o meni isto. Oba sva pač istega značaja. Nobeden ne po-

pusni. Nobene vesti nisem več dobil o njem. Ko sem osepel, sem mislil, da se bo vrnil. Prepričan sem namreč, da je zmerom dobro poučen o tem, kaj se doma dogaja. Toda ni prišel... Najbrž ga je zadržala tista vražja ženska, ki ga je odtujila očetu in ga docela priklenila nase. O, kolikrat sem jo že preklel...»

Perina je strmela na tovarnarjeve ustnice in poslušala. Niti dhati si ni upala. Pri poslednjih besedah se je pa le opogumila:

»Oče Fildes pripoveduje v svojem pismu drugače. To ženo hvali kot vzor poštene in skrbne ženske...»

»To, kar pripoveduje pismo, se z dejstvi prav nič ne ujema,« je trpko odvrnil tovarnar... »In najbolj se jezim na njo, ker priklepa mojega sina k sebi in ga ne pusti, da bi se vrnil k meni. Izkratka — ona naju loči i kakor si sama lahko iz pisma spoznala niti ne vem, kje se zdaj prav za prav mudi. Težave, s katerimi je poizvedovanje zvezano, poznaš prav tako dobro kakor jaz. To poizvedovanje otežkoča še nekaj drugega, kar ti bom odkril, čeprav si še otrok. Dolga odsotnost mojega sina in dolga doba, kar sem poslednjič slšal, kje se mudi, sta zbudila pri nekkih ljudeh razne nade. Če se ne bi vrnil moj sin, da bi prevzel moje dolžnosti in moje premoženje, ko jaz ne bom več mogel opravljati svojega dela ali pa ko bom umrl, bo moje mesto prosto. Kdo ga bo zasedel? Kdo bo dobil moje premoženje? Menda boš razumela, kaj si morala nekateri ljudje misliti in kaj počemjajo zaradi tega.«

»Nekako že razumem.«

»Prav, Saj je bolje, da ne razumeš prav vsega. Med ljudmi, ki bi me morali podpira-

ti in ki so zato dobro plačani, so nekateri, ki bi j m prav hodilo, če mojega sina ne bi bilo več nazaj. In ti ljudje so najbrž prepričani, da je moj sin že mrtev. Mo, sin mrtev! A je res mogoče, da bi me Bog udaril s takšno nesrečo? Ti ljudje morda kaj takega verjamejo, jaz pa ne. Saj je vendar zakon narode, da umirajo starši pred otroki, ne pa narobe. Če bi se bil moj Edmund ponesrečil, bi bil jaz to vsekako zvedel. Moj Edmund torej ni mrtev in ne sme biti. Ne bi bil pravi oče, če bi mogel kaj takega verjeti.«

Perina ni nič več gledala gospoda Vulfrana. Obraz je obrnila stran od njega, kakor bi se bala, da ne bi videl, kako je iznenada oobledela.

»Drugi, ki nimajo tako trdne vere kakor jaz, naj je mislilo, da je že umrl. In prav zaradi njih moram gledati, da bo moje poizvedovanje kolikor mogoče prikrito. Prosim te, da ne pozabiš, kakšno dolžnost ti nalagam. Očetu boš morala vrniti sina. Prepričan sem, da je tvoje srce dovolj nepokvarjeno in plemenito, da se boš vsa posvetila tej nalogi. In samo zaradi tega sem ti vse natanko povedal, ker sem že od nekdaj vajen, da hodim naravnost proti cilju, ne pa po ovinkih. Tisti, ki mi ne žele dobrega, so te hoteli že ujeti v svoje mreže. Najbrž to ni bil njihov prvi in edni poizkus. Zdaj sem te pred njimi posvaril in to je tudi vse, kar morem storiti.«

Med tem sta že prišla pred tovarno. Perina, ki je od vznemirjenja vsa drhtela, je hotela reči kakšno besedico, toda nekaj ji je zadržnilo grlo, da ni mogla ničesar spraviti na dan. Naposled pa je le zbrala toliko moči da je vzdihnila: (Dalje)

* **Denar, je kradel.** V noči na petek je neznanec ukradel kamniškemu trgovcu s sadjem g. Urznicu Antonu leseno skatlo, v kateri je imel okrog 1000 Din gotovine in hranilno knjižico Kmečkega hranilnega in posojnega doma v Kamniku z vlogo 300 Din. Skatlo je pozneje našel v gozdu za hišo, seveda prazno. Urznic je, že nekaj dni prej, čul ponoči sumljivo stopicanje okrog svojega doma, vendar pa temu ni posvečal posebne pozornosti, ker se pes, ki je priklenjen pri hiši, ni prav nič oglašal. Orožniki iščejo tatu.

* **Smrtna žrtev nedovoljenega lova.** Po Pohorju okrog Kozjega lovski tatovi često nastopajo, kar se včasih zanje slabo konča. Tako je predzadnji nedeljo padel v Osredku pri Zagorju tesar Artnak, po domače Hrastnik, kot žrtev lovske strasti. Kako se je dogodek odigral, še ni ugotovljeno. Artnakova mati s hčerjo je v nedeljo dopoldne čakala sina, ki ga od nikoder ni bilo. Sli sta ga iskati in ga našli v Osredku s strelom v prsih. Bil je še živ, vendar ni mogel več govoriti. Brž sta poskrbeli za voz in ga natožiti, toda med potjo je umrl. Pokojnik je bil izredno visoke postave, močan in bojevite narave. Orožništvo je takoj začelo poizvedbe in aretiralo dva kmečka fanta, o katerih se domneva, da sta bila z njim na lovu. Eden izmed obeh je bil baje za gonjača, drugi pa je menil na mimno priganega zajca in po nesreči zadel orjaka Artnaka v prsa. Preiskava se nadaljuje.

* **Nepoboljšljiv prilatelj tuje lastnine** je 33-letni brezposelni rudar Vinko Delobst iz Zavodnje pri Šoštanju. Ob koncu l. 1934. je bil izpuščen iz kaznilnice, kjer je presedel 19 mesecev. Lanj decembra je ukradel Jakobu Pavšku v Jazbinah, istega meseca Francu Ocirku v Zavodnji in letos februarja Petru Napotniku na Velikem vrhu pri Smartnem ob Paki oblek, čevljev, perila in denarja v skupni vrednosti za nad 3000 Din. Okrožno sodišče v Celju ga je obsodilo na dve leti robije in na izgubo častnih pravic za dobo petih let, po prestani kazni pa bo za tri leta pridržan v kazenskem zavodu.

* **Obsojena vlomilka.** Mali senat v Ljubljani je obsodil te dni 25letno Alojzijo iz škofjeloške okolice, ki je januarja in februarja izvršila več manjših vlomov, na pet mesecev strogega zapor in 120 Din denarne kazni.

* **Nezvestnega so vrli v potok.** Trije mladeniči so napadli posestnika Nikolaja Stipkovška, ko se je po samotni poti vračal domov v Studenice pri Poljčanah. Pobili so ga na tla ter ga nezvestnega vrgli v bližnji potok. Ko se je posestnik spet zavedel, je hotel napadalcem pobegniti. Toda mladeniči, ki so hoteli bogatega posestnika izropati, so ga zasledovali. Ni mu preostajalo drugo, kakor da je planil v Dravinjo, jo preplaval in se tako rešil pred zasledovalci. Orožniki so napadalce že prijeli.

* **Na dve leti robije** je bil obsojen Maks Mulej iz okolice Radovljice zaradi vrste tatvin in pogajanja računov. Kazen je sprejel častnih pravic ne bo imel pet let.

* **Obsojena ciganka.** Ciganki Baranjevi Ceciliji in Juliji sta v okolici Ptujja uganjali razne čarovnije in lahkoverno ljudstvo slepariti. Razen tega sta izvršili tudi več tatvin. Cecilija je bila obsojena na 14 dni zapor, med tem ko bo Julija sodilo okrožno sodišče v Mariboru, ker je bila že večkrat kaznovana.

* **Za ukradeni monštranco dve leti robije.** Mali senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil 21 letnega posestnikovega sina Franca Potočnika iz Ptujске gore na dve leti robije, ker je iz župne cerkve na Ptuiški gori ukradel dragoceno monštranco. Monštranco so nekaj dni po tatvini našli v nekem skednju in jo vrnili župniku.

* **Naveličan življenja.** Pred kratkim zjutraj se je na Jesenčah obesil 45letni Wuzella Florjan, delavec v tvornici Kranjske industrijske družbe. Pokojnik, ki je bil doma iz Podgorja v Avstriji in tudi tjakaj pristojen, je delal v tvornici okoli 30 let. Bil je v službi zelo marljiv.

* **Tatvina konja.** Nedavno ponoči je bil okraden posestnik Filip Merkač v Kotljah. Tat mu je odvzel konja z opremo vred. Tat ga je najbrž spravil čez mejo v Avstrijo. Pred odhodom je bil tat še toliko predrzen, da je nabil na hlevska vrata listek nastopne vsebine: »Če me za tri dni ne naznanite orožnikom, privedem konja nazaj, sicer pa ga ne vidite več.«

* **Kralj kokošjih tatov obsojen.** Mali senat v Mariboru je imel te dni pred seboj tričlansko družino iz Dornave pri Ptujju: zakonca Ivana in Marijo Kosi s hčerko Marijo. Obtožnica opisuje tatvine, ki jih je Ivan Kosi v družbi z ženo in hčerko in še nedoletnim nečakom izvrševal po ptujškem in ormoškem okraju. Dokazanih je kar 97 tatvin, ki so jih vsi trije obtoženci tudi priznali. Mnogo pa je še drugih tatvinskih pregreh, katerih jim ni bilo mogoče naravnost dokazati. Ivan Kosi se je naselil v Dornavi pri svoji materi leta 1934. Od takrat pa do aretacije se je s svojo družino preživljal izključno s tatvinami kokoši. Kosi je bil obsojen na dve leti in šest mesecev robije in tri leta izgube častnih pravic, njegova hči Marija na šest mesecev strogega zapor pogojno na tri leta, proti ženi Mariji pa je bilo postopanje začasno izločeno.

* **Dva detomora.** Dve detomorilki sta se zagovarjali pred sodnikom poedincem na celjskem okrožnem sodišču. Prva obtoženka je bila 29letna Amalija z Ložnice. Letos v januarju je na stranišču porodila živega dečka, ga po porodu odnesla pod neko vrbo ob potoku Ložnici, ga pokrila s prstjo in tako zadušila. Obsojena je bila na tri mesece zapor pogojno za dobo treh let. Druga obtoženka je bila 23letna Frančiška iz Šmiklavža, služkinja v Novem Celju. Februarja je prav tako na stranišču porodila dečka, ga vrgla v školjko in spustila vanjo vodo, potem pa vzela dete iz školjke, ga zavila v časopisni papir, obtežila s kamnom in vrgla v potok Lavo. Obsojena je bila na štiri mesece strogega zapor pogojno za tri leta.

* **Zlobna roka požiga.** V noči na nedeljo je zajel ogenj gosposki poslopje posestnika Antona Frasa v nčah v pesniški občini. Na kraj požara prispeli pesniški gasilci pod vodstvom poveljnika g. Kranjca in preprečili, da ni požar prešel na sosednja poslopja. Na pomoč so prišli tudi šentiljski gasilci. V Ješencah pa je podtaknila zlobna roka ogenj pri posestniku Ivanu Hojniku, ki sta mu zgorela hiša in gospodarsko poslopje. Gasili so gasilci iz Fram, Hotinje vasi, Studenec in Pobrežja.

* **Dva uboja pred sodščem.** Te dni se je zagovarjal pred malim senatom v Celju 24-letni delavec Jože Lampret iz Zagorja pri Ponikvi, ker je v Velikem Lipoglavu napadel 30-letnega Jakoba Slatinška s Slatine s kolom. Slatinšek je pozneje v celjski bolnišnici umrl. Lampret je bil obsojen na tri leta robije, na plačilo 1000 Din povprečnine, 154 Din pogrebniških stroškov, 500 Din bolnišnice in na izgubo častnih pravic za dobo štirih let. Nadalje sta se morala zaradi uboja zagovarjati 21-letni Mihael Leskovšek iz Gutnega pri Pištanju in njegov 27-letni brat Jože. Nekoč marca je bil na Pristavi pri Pištanju v Čepinovem vinogradu napaden Janez Leskovšek in mu je bila z motiko probita lobanjska kost. Nastalo je zastrupljenje in Leskovšek je umrl. Razprava je pokazala, da Jože Leskovšek ni sodeloval pri zločinu, marveč da je Miha edini krivec. Zato je bil Jože oproščen, Miha pa obsojen na 18 mesecev strogega zapor.

* **Nevaren vlomilec** je stal pred celjskimi sodniki. To je 31-letni že večkrat kaznovani v Zagorje pristojni bivši rudar Alojz Bebar. Lanj oktobra je vlomil v šolsko poslopje na Sv. Gorji pri Litiji ter ukradel šolskemu upravitelju Antonu Šivarju in organistu Ivanu Grmu obleko in čevlje. Novembra je vdrl v stanovanje kovača Antona Vodlana na Klenovem pri Laškem in pobral precej plena. Potem je obiskal stanovanje učiteljice Anice Kalanove na Razborju in ji odnesel 800 Din gotovine in druge reči. Slednjič

je vlomil v mrtvašnico v Izlakah, vzel kramp, vlomil v cerkev in s silo odprl tabernakelj, vzel monštranco, poedel hostijo, a pozlačeno lunulo je odtrgal in vtaknil v žep. Iz pušice je pobral nekaj drobiža. Lunulo je položil pri Zagorju na tračnice, da jo je vlak zmečkal. Skušal jo je nato prodati, a ko je izvedel, da ni iz zlata, jo je zavrzel. Obsojen je bil na pet let robije, na 1000 Din povprečnine, in izgubo častnih pravic za pet let, po prestani kazni pa ga bodo pridržali še štiri leta v kazenskem zavodu.

POPOTNIKOVA TORBA

200 let star mlin je zgorel

Dobova, aprila.

V nedavni noči je požar upepelil čez 200 let star mlin ob Sotli, ki je bila nekakšna mlinška zadruga. Imel je namreč šest posestnikov, ki so imeli devet kamnov in pa stroj za izdelovanje ječmenove kaše. Ogenj je v nekaj trenutkih zavzel vso zgradbo, da ni bilo mogoče ničesar rešiti. Gasilske čete, ki so prihiteli gasiti, niso mogle mnogo opraviti, ker je leseni mlin gorel z velikim plamenom.

Že teden dni prej je hotel mlin nekdo zažgati, a je mlinar požar preprečil. Zdaj pa se je požigalec naklep posrečil. Znaki kažejo, da je požigalec polil vse lesene dele mlina z bencinom in zažgal. Zato je tudi gorelo s silnim plamenom. Škoda cenijo na 300.000 dinarjev. Potrebno bi bilo, da bi občina uvedla nočno stražo proti požigalcem.

PREKMURSKI GLASNIK

Spet smrtna žrtev tihotapske strasti. Kljub že tolikim žrtvam noče pri nas tihotapstvo ponehati. Res je, da nekateri ta posel izkušajo zavoljo siromašnosti, a pretežno se bavijo s tihotapstvom ljudje, ki jih k temu zavaja strast do pustolovščin. Te dni je tihotapska strast spet zahtevala žrtev, in sicer blizu Gederovcev. Delavec Senekovič Rupert iz Samošanov pri Ljutomeru je že dalje časa tihotapil blago iz sosednje Avstrije in mu doslej niso mogli do živoga. Nedavno je okrog polnočne ure dobro otovorjen prekoračil mejo. Ko je bil že daleč na našem ozemlju, ga je opazil graničar in ga pozval, naj obstane. Senekovič pa se je obrnil in začel bežati. Po službenih predpisih ga je graničar še večkrat pozval, naj obstane, a ker so bili vsi pozivi zaman, je nekajkrat ustrelil proti bežečemu. Izmed strelav sta dva zadela tihotapca v hrbet in se je nesrečnik hudo ranjen zgrudil. Močno krvavečega Senekoviča so nemudno prepeljali v mursko-soboško bolnišnico, kjer mu pa niso mogli več rešiti življenja. Pri pokojnem so našli mnogo tihotapskega blaga, zlasti tobaka za njuhanje, kresilnikov, svilenih robocev in nekaj kemikalij.

Požig zaradi zavarovalnine. Nedavno je začela goreti hiša nekega delavca v vasi blizu Murske Sobote. Že nekaj mesecev pred požarom je njegova priležnica tožila pri sosedih, da ne moreta plačevati visoke zavarovalnine in da bosta zato hišo zažgala. Spravila pa da bosta na varno vse žito in vino, ki ju imata sicer tudi zavarovani. Ženska je tudi izklepetala svoj načrt: Pred požarom bo spraznila na štedilniku nekaj žita in ga potem raztresla po pogorišču, da bo komisija mislila, da je zgorelo tudi zavarovano žito. Nekega sosedu sta pregovorila, da jima je vzel pod streho razne predmete. V trdi temi sta nato vse znosila tja in ko je bila hiša prazna, sta jo zažgala. Osunčjenca se zdaj zagovarjata, da je mož zakuril v krušni peč in da so se vnele saje, ki so povzročile požar.

Nepojasnen umor neznanke v Melincih v Prekmurju. Nekaj prekmurski posestnik je te dni opazil, kako plava na površini Mure človeško truplo. Takoj je odplul s čolnom po

truplo in ga prepeljal na kopno. O tem so bili obveščeni orožniki iz Crensovcov, ki so dognali, da gre za plavalaso ženske staro 25 do 30 let. Utopljenka je imela na glavi večke, zevajoče rane, iz katerih je še tekla kri. Truplo neznanke so prepeljali v mrtvašnico v Crensovcih in javili zadevo sodišču v Lendavi, ki je odredilo raztelesenje. Sodna komisija je našla za nohti utopljenke koščke kože, kar kaže, da se je nesrečnica morala pred smrtjo z morilcem strahovito boriti. Tudi je imela zdrobljeno lobanjo. Očitno je bil nad neznanke izvršen umor in je potem morilec vrigel svojo žrtev v Muro.

Eden je kupoval, dva pa kradla. Že precej časa je od tega, odkar se je pri posestniku Grabarju v Kobiljah oglašil neki možak s prevezo, da bo kupil bika. Posestnik ga je odvedel s seboj v hlev in tam sta dolgo časa barantala. Do zaključka ni prišlo. Med tem ko sta bila oba v hlevu, pa sta možakova pajdaša, ki sta prišla z njim, neopaženo smuknila v hišo in ukradla 6000 Din. Grabar je opazil vlom šele nekaj dni zatem in je zadevo prijavil orožništvu. Te dni se je službujočemu orožniku na progi Ljutomer — Sobota posrečilo, da je prijel možaka, ki je takrat kupoval bika.

NAŠI NA TUJEM

Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, aprila.

Kakor običajno priredi Cunard White Star Line tudi letos s svojim največjim parnikom »Berengario« dva izleta v staro domovino. Enkrat se odpeljejo rojaki v domovino 18. maja, drugič pa 17. junija.

V Gilbertu je umrl Andrej Vrtačnik, star star 43 let, doma iz Pančuha na Primorskem in Janez Kmet po domače Adamov, star 80 let, doma iz Ajdovca pri Žužemberku.

V Chicagu je umrl Franc Šavs. Žena ga je našla mrtvega, ko se je zvečer vrnila z dela. Pokojnik je bil doma iz Kokre, odkoder je prišel v Ameriko pred 30 leti.

V Gilbertu je umrl Andrej Vrtačnik, star 20 let, rojen v Ameriki.

V Rookspringsu je umrl Peter Berčič, star 56 let.

V Sheboyganu je umrla Alojzija Pavšičeva, stara 36 let.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlj denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrh vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94. Paris; Holandija: št. 1458-66. Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5067. Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

O klematisu in kaktejah

Klematis (nekak srobot) je vrsta ovijalk, ki zelo lepo cvete. Posadiš jo na južno stran hiše. Na zidu ji napraviš iz lat oporo, da potem trte privežeš. Zemljo zmešaš tako, da daš polovico kompostne in polovico ilovnate zemlje. Pri koreninah zasadiš kakšne druge vrste cvetic, da dajejo senco koreninam. Zalivati jo moraš redno, ker ljubi bolj vlažno zemljo.

Cvete zelo bujno, in sicer že v začetku junija. Ko odcvete, pa požene v avgustu spet popje, ki se v septembru razcvete. Cvetovi so zelo veliki. Najpriporočljivejše so vrste, ki cveto snežno belo, višnjevo, sivo, temno modro in temno rdeče. Klematis dobiš pri vrtnarju.

Kakteje so zelo lepe in priljubljene cvetice. Ne potrebujejo več nege kakor druge cvetice. Rasejo v majhnih lončkih in zato ne zavzema dosti prostora.

Ce jih presejaš, zmešaj zemljo takole: en del kompostne, en del težke ilovnate in en del gozdne zemlje. Na vse to pa še pest mivke. Ko jih presadiš, jih dobro zalij, a pozneje jih prav skromno zaluj, ker kakteja je tropska cvetlica in vajena bolj suhe zemlje.

Kakteja rase tako zunaj na vrtu kakor v sobi. Ljubi sicer precej toplote in solnca. Če jo imaš na južni strani hiše, tedaj zelo bujno cvete že zgodaj v maju in potem v drugič ob koncu avgusta ali začetku septembra.

Pri kaktejah je treba samo paziti, da jih uši ne napadejo. Kakor hitro zapaziš, da ima kakteja uši, skuhaj navadni mizarski klej. Ko se klej shladi, pomaži z njim kaktejo s pomočjo čopiča. Klej prelepi uši in se strdi tako, da uši poginejo. Drugi dan pa kaktejo dobro poskropi z vodo, klej se odmazi in ga potem z lahkoto zbriseš.

Za kuhinjo

Žolca iz sadnega soka. Tri četrtinke litra sadnega soka iz malin, ribeza ali kutin in četrtinko litra vode zlij v lonec, primešaj tri deke želatine, ki jo pa točno stehtaj. Sladkorja dodaš po okusu. Postavi lonec na vroče in večkrat premešaj, da se želatina dobro zmeša s sokom. Sok naj se segreje in preden bi hotel zavreti, ga odstavi. Stoli sneg dveh beljakov in ga primešaj, nato postavi nazaj na vroče, da hitro zavre. Ko je sok prevrel, ga spet odstavi in pokritega pusti, da se malo shladi in da se sneg strne. Še vroč sok nato precedj skozi krpo. Precejeni sok zlij nato v skledo in postavi čez noč na hladno, da se strdi. Drugi dan podrži skledo tri sekunde v kropu, nato zvrni na krožnik. Sadno žolco daš na mesto močnate jedi na mizo. Če hočeš, lahko navrh nadevaš še sladko stolčeno smetano.

Špinača na italijanski način. Kilo oprane špinače skuhaj v slanem kropu. Kuhano ocedi in pretlači skozi sito. V kozj razbeli olje, na olje stresi pol stroka stlačenega čes-

na, malo zelenega seseklanega peteršilja in štiri sprane in seseklane sardele. Vse to malo poduši, nato dodaj pretlačeno špinačo, malo popopraj in priliži štiri žlice juhe. Ko je vse skupaj malo prevrelo, je špinača gotova. Daš z žemljami, opečenimi na olju, na mizo.

Sirovi trganci. Umesi v testo moko, tri jajca, malo soli in štiri žlice vode. Umesi bolj trdo kakor za rezance. Umešeno testo naj pokrito počiva pol ure. Nato testo razvaljaj. Razvaljano testo raztrgaj na drobne koščke in zakuhaj v slanem kropu (razvaljanega testa ne suši kakor za rezance). Kuhane ocedi, stresi v skledo, posuj četrt kile pretlačene skute in zabeli z ocvirki.

Praktični nasveti

Kako očistiš pleteno pohištvo. Najprej tako pohištvo dobro stepi in z mehko krtačo odstrani ves prah. Z mlačno milnico, kateri dodaj malo salmiaka, in z mehko krtačo dobro zribaj. Nato jih s čisto vodo sper. Če je pa pohištvo postalo rumenkasto, ga umij z vodikovim dvokisom, pa bo spet svetlo. Če so pleteni stoli ali mize že stari in se ne dajo več lepo očistiti, tedaj pa napraviš najbolje, da jih prepleškaš z oljnat barvo. Prepleškaš jih lahko z belo, rdečo ali zeleno barvo. Da se pa bodo lepo svetili, jih, ko si jih z barvo prepleškala, prepleškaj še z lakom.

Usnjene jopiče, ki so izgubili barvo in so ogušeni, očistiš takole: Zmešaj kis in laneno olje (vsakega pol) in z mehko krpo zdrgni ves jopič, potem zbrisi še s suho krpo ter posuši v senci in na prepihu. Ko je takšen jopič suh, ga zbrisi z mešanico terpentinskega olja in beljaka (vsakega pol, zato stehtaj). Beljak in terpentin dobro zmešaj in briši z mehko krpico. Nazadnje pa zbrisi še ves jopič z navadnim oljem, da ostane usnje mehko.

Slike (fotografije), ki jih nimaš v okvirilih in pod steklom, ampak prosto stoječe po policah, se zaprašijo in obledijo. Da jih osvežiš, jih zbrisi z vlažno vato, pomočeno v špirit, potem dobro posuši.

Abesinsko ženstvo enakopravno z moškimi

V državi, kjer se je ohranilo suženjstvo, preseneča Evropeca ugodni položaj žene. Žena vladajočega plemena Amharov je čisto enakopravna z možem. Nosi dolgo, okusno obleko, čez njo pa pisano šamo, vso prepleteno z zlatimi okrasi. Ta halja je znak njene ugodnega družabnega položaja. Cesarčina šama je škrlatna, druge žene pa nosijo svojemu stanu primerno zeleno, modro ali drugačne barve. Blago za šamo si tke Amharka sama. Tako zahtevajo podedovane navade. Amharke znajo s svojimi preprostimi tkalskimi pripomočki delati zelo fino bombazevinasto tkanino.

Enako je ostala pridržana ženam in njihovim odraslim hčeram izdelava prav zanimivih okrasnih košaric, z barvami lastnega izdelka. Domače ognjišče Amharke je po večini preprosto, toda skrbno zgrajena koliba. Samo cesarski dvor v Addis Abebi, okrog katerega so zrasle moderne stavbe tujih posleništev, bogatih trgovcev in dostojanstvenikov, v drugih večjih mestih pa tujski okrasi okrog vladarskih palač kažejo bele stene sredi zelenja vrtov. V višjih abesinskih slojih počasi zmaguje smisel za evropska stanovanja v škodo domače enostavnosti stanovanj.

V nasprotju z drugimi vzhodnimi državami ni postala abesinska žena nikoli delovna moč, niti sužnja ali moževa igrača. Znala je ohraniti svojo lastno osebnost. Abesinka zna samostojno upravljati svoje imetje.

Zanimive so navade, kadar se ugledna Abesinka pripravlja na obisk odlične rodbine. Ugledna Amharka pošlje naprej tekače,

da sporoče, da je zapustila svoj dom. Kmalu za njimi se prikaže sredi služinčadi na beli muli okrašena gospa. Mula zvoní s srebrnimi zvončki, njeno sedlo in odejo krasi krasna ročna dela na barvasti ali zlati podlagi. Praznično oblečena Abesinka ne zleze tako lahko z mule. Pomagati ji morajo spretna dekleta, ki pogrnejo svoje šame, da odlični dami ni treba stopiti na tla, da si ne umaže nog. Abesinke so po večini vitke postave, debelih je malo med njimi.

Gostoljubnost na obiskih je za naše pojme kaj skromna. Navadno postrežejo gostu samo s tulo (abesinskim pivom) v žganih posodah, s kravjim mlekom in praženim žitom. Le v izjemnih primerih pride pred gosta tudi svinjina. Vsako jed pokuši najprej sluga vpricho vseh. Ta navada se je ohranila še iz časov, ko so bila zastrupljanja na dnevnem redu kakor v Evropi v srednjem veku. Bogastvo in sijaj gosta in gostitelja se kaže v darilih, ki se izmenjavajo ob posetih. Nov duh prinaša v Abesinijo evropsko nenošavljenje občevalnih oblik. Cesar Haile Selasie je dal svojo hčerko vzgojiti v Švici in s tem je določil smer vzgoje v rodbinah abesinskih dostojanstvenikov. Tudi mladeniči iz bogatih rodbin se vzgajajo v Evropi.

Abesinka se hitro prilagodi evropskim navadam in obleče tudi evropsko obleko. Abesinke so navadno bistrih glav in zanimajo se v tujem svetu za vse, kar se dogaja. Po povratku iz Evrope se na vrne k svojim starim narodnim navadam. Le na dvoru se pojavijo ob izrednih prilikah tudi evropske obleke. Ločitve zakona v Abesiniji niso redke, kaj

ti koptična cerkev je ostala v tem pogledu zvesta določbam starega zakona, po katerem zakonska zveza ni bila nerazdružljiva. Loče-

na žena ostane lastnica svojega premoženja, svojega dostojanstva ne izgubi in lahko brez vsakih težav sklene novo zakonsko zvezo.

Na Madžarskem so obnovili Atilovo vero

Med Madžari se je začelo pogansko gibanje, ki hoče namesto krščanske vere uvesti poganstvo, kakršno je bilo, ko so Huni pod Atilo pridrveli v Evropo. Ta poganska vera je prav za prav češčenje sončnega in vojnega boga. Takega boga so častili tudi stari Madžari. Nova madžarska vera je odpravila tudi krščansko štetje let. Novi madžarski pogani ne pravijo, da smo zdaj v l. 1936 po Kristusovem rojstvu, ampak pravijo, da je to leto 1502. od časa, ko je Atila stopil na prestol. Letošnjega marca so se madžarski pogani zbrali v nekem mestecu. Poročevalec, ki se je bil te prireditve udeležil, je napisal med drugim tole:

Točno ob 5 zjutraj, ko se je prikazalo solnce je višji svečenik zažgal grmado, napravljeno na kamenitem žrtveniku. S tem se je začelo češčenje madžarskega vojnega in solčnega boga Hadura, ki v miru varuje madžarske njive in vrtove. Ko so plamen še visoko švigali, so poganski verniki stopili bliže in začeli metati v ogenj cvetoče češnjeve vejice. Nato je višji svečenik stopil na dve stopnjici žrtvenika, posul prsti po svojih nogah, dvignil roke in začel moliti staro pogansko molitev. Po molitvi, ki so jo zbrani mrmraje spremljali, so imeli skupen obed. Jedli so kašo, kakršno so baje jedli stari po-

gani. Vsak je imel s seboj lesen krožnik, na katerega si je naložil, kolikor je hotel. Po obedu so znova naložili grmado in jo zažgali. Zbrani so zapeli staro pogansko pesem o cveticah in ognju, o solncu in Haduru. Pesem se končuje s temile besedami: »Bog Madžarov živi, razen njega ne smeš imeti tujih bogov!«

Po teh obredih so se privrženci nove vere razšli. Ostal je le še višji svečenik, obkrožen od radovednih novinarjev. Na vprašanje novinarja, ali ni nespametno l. 1936, moliti starega vojnega boga Madžarov, je poganski svečenik ogorčen takole odgovoril: »Saj ne živimo v l. 1936 po Kristusovem rojstvu, ampak v l. 1502. po Atili. Mi hočemo obuditi prvotno madžarsko vero in se vrniti k češčenju Hadura. V ta namen smo v Budimpešti že ustanovili vrhovno svečeniško službo, v nekaterih madžarskih pokrajinskih mestih pa imamo že svoje župnije. Za svoje privržence izdajamo časopis.«

Blizu Budimpešte se je na nekem ignišču letos prvič opravila poroka po staropoganskem obredu. Še letos mislijo Turanci, kakor se imenujejo novi verniki, svojemu bogu Haduru žrtvovati krasnega belega konja, kakor so ga nekda darovali vsako leto, ko so Huni zasedli ogrsko nižino.

možno policijsko stražo, in sicer v Kataloniji. Te stražarke naj bi zlasti pobijale prepovedano kupčijo z orožjem, ker so doslej največ ženske vtihotapljele orožje, pa jih moški stražniki niso smeli preiskati. Mimo te službe bodo ženske policistke tudi pazile na barantanje z dekleti.

× **Pravijo, da je bil Hauptmann po nedolžnem usmrčen.** Čeprav je bil zaradi ugrabitve Lindberghovega sinčka obsojen Hauptmann že usmrčen, ne smatra guverner države newjerseyske Hoffman te zadeve za urejeno. Trdi se, da bodo v kratkem aretirani trije ugrabitelji, ki imajo baje na vesti smrt Lindberghovega sinčka. Mladi čikaški odvetnik Bernard Finnigan z vso vnemo nadaljuje preiskavo že od 1. aprila, torej od dneva Hauptmannove usmrčitve, in pravi, da ima že zdaj guverner v rokah nepobitno dokaz, da je bil Hauptmann nedolžen.

× **168krat je bil oženjen.** Ljudsko sodišče v Sverdlovsku v Rusiji je imelo nedavno opraviti z lahkoživcem, kakršnih na svetu ni mnogo. Obsodili so ga na 10 let ječe in na precejšnjo denarno globo, ker je živel nepravno življenje in zakrivil več sleparstev. Ta možak se je med obravnavo bahal, da je bil 168krat oženjen in ločen. Mož se piše Lapkin, bil je trgovski uslužbenec in v trgovini je začel svojo pustolovsko pot. Vodil je trgovino in neko uslužbenko pregovoril, da ga je vzela, ker ji je obljubil, da jo bo podpiral, ko bo študirala. Čez tri dni se je pa ločil od nje in jo zapustil. Podobna usoda je zadela tudi vse druge njegove žene. Sodišče mu je sicer verjelo, da je bil 18krat oženjen, ni pa seveda moglo najti vseh njegovih žrtev, a same se niso priglasiše.

× **Zbirka svinjskih repkov.** Američani se odlikujejo kot zbiralci. Nikjer na svetu nima toliko najrazličnejših zbirk kakor prav v Ameriki. O tem priča tudi znamenita zbirka Edvarda Baskerja v Chicagu, ki že dolga leta pridno zbira preparirane svinjske repke. Njegova edinstvena zbirka, na katero je Basker zelo ponosen, šteje 296.211 repkov. To čudno bogastvo je delno spravljeno v alkoholu, deloma pa posušeno in lepo zloženo v stanovanju chikaškega čudaka. Basker pa nima v svoji zbirki samo navadnih svinjskih repkov, kakršne kupujejo gospodinje za krompirjevo juho. Med njimi so tudi prave redkosti, tako 80 cm dolg svinjski rep, mrjašček rep, debel kakor otroška roka, rep z obliko vilic in tako naprej. Zbiralec svinjskih repkov se mudi vsak dan po več ur na klavnicah, kjer išče nove redkosti za svojo zbirko. Če katero najde, plača za njo, kolikor zahtevajo. Glavno je, da se njegova zbirka stalno izpopolnjuje, stroški za njo so pa zanj postranska stvar.

× **Indijski slon izumira.** V Indiji že dolgo časa opazujejo, da sloni izumirajo. Zdaj pa so tudi ugotovili, da je temu vzrok igra biljard, katero igrajo po kavarnah. Pri biljaru igrajo namreč s krogli, ki so narejene iz slonove kosti. Za sedem biljardnih krogel porabijo dva slonova zoba. Po podatkih iz leta 1930, pa so na vsem svetu izdelali nič manj kakor dva milijona biljardnih krogel. Ta številka pa je prej prenzka kakor previosa, ker po vojni biljard še mnogo bolj igrajo kakor prej. Zato zdaj v enem letu porabijo skoro toliko krogel, kakor so jih poprej v desetih letih. Lahko si torej mislimo, koliko slonov mora dati svoje življenje, da ljudje iz njihovih zobov lahko delajo krogle za biljardno igro.

× **Predzgodovinska kultura ob Lednem morju.** V Moskvo se je vrnila znanstvena družba, ki je v zadnjih mesecih vršila svoje delo na Samojedskem polotoku ob izlivu Obi v Ledeno morje. Prinesla je s seboj kakšnih 12.000 najdb, ki dokazujejo, da je živel v teh krajih od kamene do bronzaste dobe ljudstvo z visoko razvito kulturo. Posebno pozornost vzbujajo umetniške risbe, ki so vrezljane v živalske kosti. Te risbe pa niso prav nič podobne znanim najdbam v evropskih jamah.

Prerokovanja, ki so se uresničila...

V vseh časih so živeli preroki, ki so napovedovali vojne in velike prirodne nezgode. Dandanes ljudje ne verjamejo mnogo takim prerokovanjem, dasi je sicer zanimivo, da se vendarle mnogo prerokovanj uresniči.

Svetovno vojno je bil napovedal v vseh podrobnostih

Tako so nekateri tudi napovedovali svetovno vojno, njen začetek in trajanje in njene strahotne posledice.

Med najbolj zanimive preroke svetovne vojne štejejo pruskega majorja Gilhauserja, ki je v začetku vojne padel na bojišču. Ta major je imel že v juniju l. 1914. privid, ki mu je prikazal strahote evropskega pokola. Svoj privid je major popisal 3. avgusta. Njegov rokopis so pozneje našli in ga objavili.

Major Gilhauser je z neverjetno natančnostjo imenoval pred začetkom svetovne vojne vse države, ki bodo v teku vojne v sovražnem stanju z Nemčijo. Verno je opisal vse krvave dogodke med svetovno vojno in označil je tudi kraje, kjer bodo Nemci zmagali in kjer bodo doživeli hude poraze. Napovedal je natančno dneve velikih bitk na ruskem in francoskem bojišču in prerokoval tudi beg cesarja Viljema iz Nemčije. Danes je dokazano, da se je privid nemškega majorja Gilhauserja po večini uresničil.

Svojim prividom ni verjel

Zanimivo je, da sam major Gilhauser ni verjel v svoje privide, ki so mu čisto natančno pokazali, kako bo potekla svetovna vojna za Nemčijo.

Gilhauser je pričakoval le dobro glede Nemčije. Bil je prepričan, da bosta Nemčija in Avstro-Ogrska zmagali na vseh bojiščih in premagali vse svoje sovražnike.

Del Evrope se bo pogreznil.

Ksindra, v Angliji znan medij, je že l. 1909. napovedala na neki seji spiritistov v Londonu natančno dan začetka svetovne vojne.

Prerokovanja Ksindre so se do pike uresničila.

Naposled je zanimivo, kaj je Ksindra prerokovala glede nadaljnje bodočnosti Evrope. Bilo je tudi na neki spiritistični seji. Ksindra je zdajci začela govoriti z razburjenim glasom: »Vidim vodo, samo vodo... Valovi, ogromni valovi objemajo in prekrivajo del Evrope. Gore in doline se pogrezajo v morje. Deli Evrope se pogrezajo in izginjajo...«

Vsi člani tega spiritističnega krožka, ki je imel sejo, so imeli ob teh besedah vtisk, da zagrinja ogromen val morja del Evrope na zemljevidu, ki je visel na zidu. Angleška in Francija sta izginili z zemljevida.

Več let po teh prividih Ksindre so učenjaki v Evropi preučevali bodočnost Evrope in njih zaključki, ki so bili zgrajeni na znanstveni podlagi, so se v bistvu strinjali s prividi Ksindre.

Nekateri učenjaki trde namreč še danes, da bodo valovi Atlantskega morja zagrnili del zapadne Evrope. Morje bo pogošnilo Angleško in Francijo in morda tudi del Belgije, Portugalske in Španije.

× Najhitrejša torpedovka na svetu.

Francozi so nedavno zgradili novo torpedovko, ki po svoji brzini prekaša vse dosedanje vrste torpedovk. Torpedovka se imenuje »Terrible« in ima svetovni brzinski višek med vsemi vojnimi ladjami sveta. Bojna sposobnost te ladje je za trideset odstotkov večja kakor pa bojna sposobnost križark, zgrajenih pred petnajstimi leti. Oborožena je s petimi topovi kalibra 137 mm, s štirimi protiletalskimi topovi (17mm) in ima pet cev za metanje torpedov. Največja njena brzina znaša nekako 82 km na uro. Francija je doslej izdelala že šest torpedovk te vrste.

× **Ženska policija na Španskem.** Kakor na Angleškem, v Ameriki in na Turškem so zdaj tudi na Španskem uvedli žensko po-

PRI VOJAKIH

Podoficir: »No, kaj pa tako ogleduješ to meso?«

Novinec: »Pokorno javljam, da so to same kosti.«

Podoficir: »Mar si že kdaj videl vola brez kosti?«

Novinec: »Ne, pa tudi vola brez mesa še nisem videl.«

V SOLI

Učitelj: »Zakaj gradimo mostove?«

Učenec: »Da morejo reke pod njimi teči.«

MED PRIJATELJICAMI

Urša: »To je grozno, kako se moj mož muči. Vsak dan ima nočno službo in vsak dan se vrne šele ob dveh ponoči domov.«

Neža: »Moj mož pa nikoli nima nočne službe in vendar se vrne vsak dan šele ob treh domov.«

RAZLIKA

Francka: »Svojega moža sem vzela le zato, ker se je od drugih bistveno razlikoval.«

Tončka: »V čem se je razlikoval?«

Francka: »V tem, da me noben drugi ni vprašal za ...«

Tončka: »... preteklost?«

Francka: »Ne, temveč ali ga sploh hočem za moža.«

SPOMNIL SE JE

Sodnik: »Ste bili že kdaj kaznovani?«

Obtoženec: »Da, nekoč sem povozil z avtom tri kokoši!«

Sodnik: »Razen tega niste bili torej še nikoli kaznovani?«

Obtoženec: »Ah, da, zdaj sem se spomnil. Zaradi pomeverbe sem tudi odsedel 10 let robije.«

Franc Goričan:

Peš po Franciji pred 40 leti

Nadaljevanje.

Ves dan ni vso noč sem bil pri brzih vlakih. Zjutraj ob štiri sem jih dočkal. Imel sem kakor dogovorjeno črno srago in rdečo ovrtnico. Vidim gospoda, ki gre naravnost proti meni in me ogovori: »Dobro jutro! Kako se imate?« Občutek, ki sem ga imel, in veselje, ki mi ga je ta kratek pozdrav povzročil, se ne dasta popisati. Niti najmanj nisem mislil, da bi bil kateri izmed teh gospodov, katere mi je bilo spremljati, Slovenec. Z največjim naporom sem se obvladal, da nisom začel Balona na sredi ulice objemati. Balon mi je dopisoval zmerom nemški, zato sem bil še manj pripravljen na slovenski pozdrav.

V tem primeru sem spoznal, da ima marsikdo v sebi prirojene dobre in slabe lastnosti, za katere niti ne ve, ker jih še ni odkril. Ni bilo priložnosti, da bi se vidno pokazale. Najgobje veselje, katerega človek more biti deležen, domuje v kakem skritem kotu srca. Že poprej in še pozneje sem mnogokrat premišljeval, zakaj smo imeli Slovenci toliko nemškutarjev, zakaj so nekateri izmed naših fantov in deklet, če so služili nekaj časa v Nemčiji in prišli domov na obisk, rajši govorili spakodrano nemščino in se delali, kakor da bi bili pozabili materin jezik. Zakaj so čutili in kazali, da jih nemščina dviga in slovenščina ponižuje? Nekaterim sta linbezen in spoštovanje do materinščine prirojena, torej nabraja, ni dupeh na samo priučena privzgojena, privajena in zato samo zunanja površina.

Leta in leta in še danes se večkrat spominjam z največjim veseljem tega trenutka in prvih dni potovanja, tega najljubšega odlomka v mojem življenju, ko me je doletela tako otroška sreča, kakor derilo. Znanje je nisem čakal, še manj na pričakoval. Žal mi je le, da tega dneva ne znam in ne morem tako prisoati, kakor sem ga občutil.

Druega dne sem se naselil v hotel. Balona na v evropsko stanovanje, da se tam umije in malo počaka. Odkar sem dobil štenenilo, sem se preselil v drugo boljšo stanovanje. Tu sem zagrešil veliko neprevidnost. Najel

sem v visu... prosilno, hladno in hladno stanovanje za 30 frankov s posrežbo. Čez nekaj mesecev pa me je gospodinja poprosila in predlagala: »Vi boste se samo kratek čas tukaj, jaz pa imam najemnika za stalno. Prosim odstopite sobo. Imam še tudi drugo, manjšo, ki bi stala samo 15 frankov.« Šel sem jo pogledat. Ker ni bila na prvi pogled tako napačna, sem jo vzel. Soba pa je bila podstrešna. V njej sta bila taka soparica in vročina, da sem celo ponoči več bedel kakor spal v postelji, čez dan je pa bilo nezno. Zelo sem se kesal, da sem bil drugim boljši kakor sam sebi. Gospodinja je bila tako prevladna, da mi jo je pokazala zgodaj zjutraj, ko je bilo v njej še kolikor toliko hladno, jaz pa sem bil premalo izkušen. Nisem vedel, da se psu ne da vedno kruh, kadar z nepom pomiga, in da se človeku ne ustreže vedno, kadar za kaj prosi ali zahteva.

Ko sem svojima gostoma razkazal Montpellier in okolico, smo se odpeljali v Bordeaux. Nikdar poprej in nikdar pozneje nisem kar naprej ves dan toliko govoril kakor prve dni na tem potovanju. Čez nekaj dni sem šele opazil, da sem mešal francoske besede vmes Balonu sem rekel, zakaj me ne opozarja na te nedostatke. On se mi je smejal in delal, da je mislil, da zaradi te šega in nalašč vpletam vmes francoske besede. To me je trenotno užalilo. Zelo mi je bilo neprijetno, ker drugi gospod ni hotel govoriti slovenski četudi je bil Slovenec. Vse me je vpraševal v nemščini. V Bordeauxu mi pa je padla na um imenitna misel. Tam je bil tedaj velik sej in je bilo zbranih mnogo ljudi. Ko me je ta gospod spet nekaj vprašal po nemško, sem mu odgovoril po slovensko: »Prosim vas gospod, in vam priporočam, da ne govorite tukaj nemški. Gotovo vam je znano, da Francozi ne marajo Nemcev. Nastale bi lahko neke neprimernosti.« To je zadelo za ves čas potovanja.

Tako sem spremljal ta dva gospoda razen na Parizu po vseh večjih in znamenitejših krajih Francije. V Bordeauxu smo našli avto (tedaj je bil šele začetek avtomobiliz-

ma), da nas popelje v Sauternes, kjer se pridela najboljša belo vino Francije, če ne vsega sveta.

Avto ni bil nič podoben našim. Z velikim trudom nas je privlekel v Sauternes. Tam smo si ogledali dva najmenitnejša vinograde in kleti in pokušali vino. Nazaj grede je šlo slabo. Vsak trenutek je avto obstal, šofer je popravljal, nekajkrat smo pa morali voz tiščati, da smo ga spravili v tek. Kake tri kilometre pred Bordeauxom je pa odpovedal. Ko sem hotel s šoferjem poračunati, je zahteval polno dogovorjeno plačilo, na kar nisem pristal. Rekel sem mu, da gremo mi zdaj v mesto in da stanujemo v hotelu, kjer nas je naložil. Naj pride torej ta, da pojedemo k mirovnemu sodniku, da on odloči. Ko je prišel, sva šla k sodniku. Tam sem povedal, kako je bilo. Jasno se je videalo, da bi moral šofer nam plačati, ker smo po nepotrebnem zamudili toliko časa in ker ni izvršil, kakor je bilo dogovorjeno. Plačal sem res le polovico določene vsote. Mirovne sodnike imamo v vseh res naprednih in kulturnih državah. Vsaka tožba do 40 frankov s izreče pri mirovnemu sodniku brez priziva. Narod ima torej priložnost se tožariti, ne more pa pri tem zatožariti vsega premoženja. Pri nas se lahko dva trmoglavca kmeta tožita za 15 ali še manj dinarjev, če gre za pot, cesto, živo mejo, za nekaj nedi zemlje, tako dolgo, da prideta oba, če že ne ob vso zemljo, pa ob več tisoč dinarjev.

(Nadaljevanje sledi)

DOBRA PRIMERA

Neki urar je dejal: »Ženske so ure, ki zmerom zastajajo na 25 let.«

SPRETEN DETEKTIV

Detektiv preiskuje stanovanje in vzkligne. »Tudi je tekla pred nedavnim časom miš po sobi.«

»Kdaj to veste? Ali ste jo videli?«

»Ne, le tukajle na stolu vidim ženske stopinje...«

Listina.

Jarenina. Dobili smo že drugi dopis o isti snovi, a ne vemo, ali je vsebina resnična, ker ne poznamo dopisnika.

Gbrile. Nemogoče objaviti, ker je preosebno.

UMNOVNI-K-ZMO
-NORU-
LZDASH

RADIO LJUBLJANA

od 3. do 10. maja.

Nečrta, 3. maja: 8.00: Telovadba (10 minut za moške in 15 minut za ženske; vodil bo profesor Marjan Dobovšek). — 8.30: Napoved časa, poročila, objava sporeda. — 8.45: Vesela glasba (radijski orkester). — 9.40: Verski govor (prior Valerian Učak). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11.00: Prenos mladinskega koncerta Glasbene Matice (iz Filharmonije). — 12.45: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.00: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). — 16.00: Kmetijska ura: Širša organizacija mlekarstva v Sloveniji (inž. Šabec). — 16.20: Nastop fantovskega okteta s Slovenskega Javornika, vmes instrumentalni duet (havajska kitara s spremljevanjem kitare). — 17.00: O ženskih poklicih (profesorica Dora Vodnikova). — 17.15: Koncert godbe 40. Triglav. polka. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Prenos šmarnic iz cerkve sv. Cirila in Metoda. — 20.30: Akademija II. drž. realne gimnazije (vodil bo profesor Viktor Schweiger). — 21.30: Operna glasba (radijski orkester). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Operetna glasba (radijski orkester).

Ponedeljek, 4. maja: 12.00: Zborovske pesmi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Valček za valčkom (radijski orkester). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18: Zdravniška ura: O sončenju. — 18.20: Dvofak: Slovanski plesi (plošče). — 18.40: O prvein mednarodnem kongresu za glasbeno vzgojo v Pragi (profesor Ivan Repovš). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Koncert Brandlovega tria (Fanika Brandlova — violina, Beatrice Reichertova — čelo, Magda Rusyjeva — klavir). — 21.00: Pesmi o Vesni (Drago Zagar), vmes plošče. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Torek, 5. maja: 11.00: Šolska ura: Ko ptički gnezdi (profesor Rafael Bačar). — 12: Slavni dirigenti (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Šramli igrajo (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Baletna glasba (radijski orkester). — 18.40: Filozofija združnega gospodarstva — pregled (dr. France Veber). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Za zabavo in oddih (godba, pesmice in zvočne šale sodelovali bodo radijski orkester, radijski jazz, člani ljubljanskega gledališča in plošče). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Pesmi narodov (radijski orkester).

Sreda, 6. maja: 12.00: Znanj plesni orkestri (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Vojaške godbe igrajo (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Otroška ura: Citronček — druga zvočna slika iz metuljčkovega življenja (napisal Viktor Bitenc; izvajali bodo člani radijske dramske družine). — 18.40: Ali ste že filmali? (Janež Korenčan). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Koncert Sattnerjevih skladb (izvajal bo zbor glasbenega društva »Sloge«; dirigent — Heribert Svetel). — 21.30: Radijski orkester. — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Radijski orkester.

Cetrtek, 7. maja: 12.00: Ruske pesmi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Narodni napevi iz naše domovine (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Prenos iz Beograda: Mozart »Carobna piščal (opera); v odmoru napoved časa, poročila, objava sporeda.

Petek, 8. maja: 11.00: Šolska ura: Proslava materinskega dne (nastop učenk licejske narodne šole; vodila bo Marija Grošljeva). — 12.00: Operni spevi (plošče). — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Operetni venčki (plošče). — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18.00: Ženska ura: Praznovanje materinskega dneva pri svetovnih ženskih organizacijah. — 18.20: Vokalni koncert Lucienne Boyerjeve (plošče). — 18.40: Naša brezposelnost (dr. Josip Mihelak). — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30: Nacionalna ura. — 20.00: Pevski koncert »Ljubljanskega Zvona«. — 21: Reproduciran koncert. — 21.20: Zdaj pa po domače (kvintet »Himnada«). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.30: Angijske plošče.

Sobota, 9. maja: 12.00: Plošča za ploščo — napev v napev. — 12.45: Vremenska napoved, poročila. — 13.00: Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15: Plošča za ploščo — napev v napev. — 14.00: Vremensko poročilo. — 18.00: Na delopust (igral bo radijski orkester). — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Zunanji politični

pregled (dr. Alojzij Kuhar). — 20.20: Glejte, taki se ljudje danes še pri nas dobe (pester večer s sodelovanjem članov radijske dramske družine; radijskega orkestra in plošč; besedilo napisal Ivan Rob). — 22.00: Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15: Pesmi in šlagerji (pel bo Mirko Jelačin; spremljal bo profesor Lipovšek).

CAROVNIK BI BIL

Učitelj: »Kako pravimo človeku, ki krade, Jožek?»

Jožek molči.

Učitelj: »Samo malo pomisli! Če zdajje vtaknem svojo roko v tvoj žep in iz njega potegnem dinar, kaj sem?»

Jožek: »Carovnik, gospod!»

SOLSKÉ POTREBŠČINE

Mati: »No, Jožek, zdaj sem ti kupila vse, kar potrebuješ za šolo. Menda nimaš nobene želje več!»

Jožek: »Pač, mamica. Prosim te, da mi kupiš še par gumijastih uhljev.»

DOBRA DELOVNA MOC.

Ravnatelj: »Zakaj pa so vas v prejšnji službi odslovili?»

Prosilec za službo: »Ker sem ušel z njegovo ženo.»

Ravnatelj: »Dobro, sprejem vas.»

PREMAJHNE KAZNI SE JE BAL

Zagovornik: (obtožencu po obravnavi): »Daž so vam le šest tednov zapora; prav žal mi je, da nisem mogel več storiti za vas.»

Obsojenec: »Meni to zadostuje, gospod doktor. Bal sem se, da bom dobil manj.»

OTROŠKA

Mlada zakonca pišeta z ženitovanjskega potovanja, da sta v sedmih nebesih.

»To je že stratosfera, kaj ne, očka, meni Jurček.

MALI OGLASI

Original francoske

VERMOREL

škropilnice in žveplalnike ter vse nadomestne dele k tem ima v zalogi po zelo ugodnih cenah.

Lovro Petovar, Ivanjkovci.

PRODAM DVE PARCELI

Prva tričetrt ure od Laškega: njiva, travnik in zidaniva, v dobrem stanju v izmeri okrog 4 oralo; cena 15.000 Din. Druga pol ure od Laškega ob železnici: gozd travnik, njiva; Okrog dva in pol orala; cena 24.000 Din. Vpraša se pri Puncerju, Laško.

KDOR POSLJE 10 DIN V ZNAMKAH

dobi poštne prosto lepo »Patent« toaletno ogledalo s stojalom, katero je izdelano z vložkom za sliko ali fotografijo. D. Stucin, tovarna ogledal, Maribor.

VSE DENARNE ZADEVE

teriatve v hranilnih knjižicah vseh denarnih zavodov, vrednostne papirje (Vojno škodo) nakup in prodaja. Izvede razne kompenzacije, plačila dolgov pri denarnih zavodih s hranilnimi knjižicami in z gotovino. Izposluje in vnovči vse hranilne knjižice takoj v gotovini in hranilne knjižice na varno vknjižbo na mesečno odplačevanje v gotovini v polnem znesku in jamstvu. Vlagatelji in dolžniki obrnite se v gornjih zadevah na spodnji naslov. Zanesljive nasvete glede nakupa, prodaje in naložbe kapitala Vam daje brezplačno in jamči za strogo solidno izvedbo v vseh poslih. Trgovska agentura za bančne in kreditne posle Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica števil. 14 - II., telefon 35-10.

PRODA SE MLIN

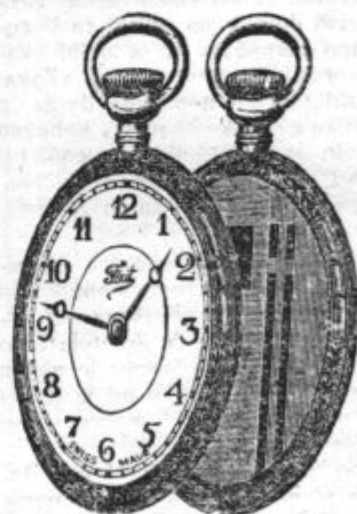
na en par sorznih kamnov na stalni vodi. Tu es lahko redita dve kravi. Gozda dovolj za domačo uporabo. Poslojpe prostorno in v dobrem stanju. Oddaljeno od železnice pol ure. Cena 35.000 Din. Polovica te vsote se lahko plačuje na obroke. Naslov: Jože Vodišek, Dolenje. Zidani most.

PRODAM posestvo v Senčarjih obstoječe iz vinograda, njiv, pašnikov, travnikov in gozda v izmeri 10.50 ha. Cena po dogovoru. Martin Unetič, Sromlje.

KOLEŠARSKÉ POTREBŠČINE

in vse, kar rabite, kupujte vedno v Senčarjevih trgovinah: Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova.

NOVOST! Samo Din 49.50!

SL. 22.300. Anker-ura. Pravi švicar. stroj. Dobra kvaliteta. Lepi kromirani okvori. 3 planinske garancije. **Din 49.50**

Sl. 22.301. isto s serotijem; tatalci in itevitilice. (Radum)

Din 59.50

Zahtevajte cenik ali ga vam pošljite brezplačno in poštne prosto.

H. SUTTNER
LJUBLJANA 6

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici